

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ-ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΠΟΘΕΝ ΓΕΝΝΑΤΑΙ Η ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ;

“Ολοι αἱ δυνάμεις ἡμῶν δὲν θὰ ἐξετέλουν ἐν συνόλῳ ὅ,τι ἢ διαίρεσις αὐτῶν ἐκτελεῖ. “Ολοι οἱ ρύακες ἠνωμένοι θὰ κατεσκεύαζον τὸν μέγιστον τῆς φαντασίας ποταμόν, θὰ ἦτο οὗτος πέλαγος ρέον, ἀλλὰ θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ διαιρεθῇ ἐκ νέου τοῦτο εἰς ρύακας ἵνα ποτισθῶσιν αἱ πρὸς συντήρησιν τῆς ζωῆς γῆνοι ἐκτάσεις. Αὐταὶ αἱ δυνάμεις τῆς φύσεως, τῶν ὁποίων ἡ ἐνότης εἶναι ὁ ὑπέρτατος νόμος τῆς ὑπάρξεώς των, ἀνευ τῆς διαιρέσεως, τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἢ φύσις χαράττει εἰς τὰς ἐμφανίσεις των, θὰ ἦσαν ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ζωῆς. Ἡ δύναμις π. χ. τοῦ ἀνέμου, ἐὰν δὲν διηρεῖτο εἰς ρεύματα, θὰ ἐσάρωνε τὴν γῆν ἐκ μιᾶς διευθύνσεως καὶ θὰ καθίστα ἀδύνατον τὴν φυσικὴν οἰκονομίαν τῆς ζωῆς. Ἐν γένει ὅλαι αἱ διακεχυμέναι ἐπὶ τοῦ πλανήτου φυσικαὶ δυνάμεις σώζονται ἐν τῇ ἐνότητι τῆς ὑπάρξεως καὶ λειτουργοῦσιν ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῆς διαιρέσεως.

Ἡ διαίρεσις τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων εἶναι ὑποτύπωσις τοῦ μεγαλειοτάτου αὐτοῦ νόμου τῆς φύσεως. “Ολον τὸ ἀνθρώπινον γένος βαδίζει εἰς τὴν ὁδὸν του, καὶ τὰ ἄτομα αὐτοῦ διαμοιράζονται τὰ πρὸς τὸ τέλος τοῦτο ἔργα του. Αἱ μεγάλαι βελτιώσεις τῆς παραγωγικῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου ὀφείλονται εἰς τὴν διαίρεσιν τῶν ἔργων. Αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν προϊόντων τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Καὶ ἡ τελειοποίησις αὐτῶν διὰ πάσης οἰκονομίας τόπου, χρόνου καὶ μέσων δὲν εἶναι εἰμὴ τῆς διαιρέσεως τῶν ἔργων ἀποτέλεσμα.

Ἡ διαίρεσις τῶν ἔργων, λέγει ὁ Smith, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὡς τὸ ἀποτέλεσμα ἀνθρωπίνης τινὸς σοφίας, προνοούσης καὶ σκοπούσης τὴν γενικὴν εὐπορίαν,

ἣτις προέρχεται ἐξ αὐτῆς. Ἡ διαίρεσις τῶν ἔργων εἶναι ἢ ἀναγκαία συνέπεια, καίτοι βραδεία καὶ βαθμιαία, φυσικῆς τινος κλίσεως παρ' ὅλοις τοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες δὲν ἔχουσι σκοποὺς ὠφελείας τόσον ἐκτεταμένους. Ἡ φυσικὴ κλίσις ὠθεῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἐμπορίαν, εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν ἐνὸς πράγματος δι' ἄλλου.

Δὲν ἀνήκει εἰς τὸ ἡμέτερον θέμα, λέγει ὁ περιχλεῖς τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης θεμελιωτῆς, ἡ ἐξέτασις ἂν ἢ κλίσις αὕτη εἶναι μία τῶν πρώτων ἀρχῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τῶν ὁποίων δὲν δύναται τις νὰ δώσῃ τὸν λόγον, ἢ, ὅπερ φαίνεται καὶ τὸ πιθανώτερον, ἂν εἶναι ἀναγκαία συνέπεια τῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ καὶ τῆς ὁμιλίας. Ἡ κλίσις αὕτη εἶναι κοινὴ παρ' ὅλοις τοῖς ἀνθρώποις καὶ δὲν παρατηρεῖται παρ' οὐδενὶ τῶν ἄλλων ζώων, παρὰ τοῖς ὁποίοις τὸ εἶδος τοῦτο τῆς συναλλαγῆς εἶναι ὡς καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ἄγνωστον. Δύο θηρευτικοὶ κύνες, οἵτινες καταδιώκουσι τὸν αὐτὸν λαγῶν, ἔχουσι ἐνίοτε τὸ ὕφος ὅτι ἐνεργοῦσιν ἐκ συμφώνου· ἕκαστος πέμπει τὸ θῆραμα πρὸς τὸν σύντροφόν του ἢ προσπαθεῖ νὰ τὸ συλλάβῃ κατὰ τὴν διάβασιν ὅταν τὸ πέμπῃ πρὸς αὐτόν. Ἐν τούτοις τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα οὐχὶ συμφωνίας τινὸς μεταξὺ τῶν θηρευτικῶν κυνῶν, ἀλλὰ τυχαίας συνδρομῆς τῶν παθῶν των πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Οὐδεὶς ποτὲ εἶδε κύνα ἀνταλλάσσοντα, ἐκ προσυνηνοήσεως, ὁστοῦν μετ' ἄλλου κυνός. Οὐδεὶς ποτὲ εἶδε κτῆνος προσπαθοῦν διὰ φωνῆς ἢ σχημάτων νὰ παραστήσῃ εἰς ἕτερον τὴν ἐξῆς πρότασιν: «τοῦτο εἶναι ἐμόν, τοῦτο εἶναι σόν· σοὶ δίδω τὸ μὲν διὰ τὸ δέ.» Ὅταν κτῆνος τι θέλῃ νὰ ἀποκτήσῃ τι παρ' ἄλλου κτήνους ἢ ἀνθρώπου, δὲν ἔχει ἄλλο μέσον ἐκτὸς τῆς προσπαθείας νὰ ἀποκτήσῃ τὴν εὐνοϊαν ἐκείνου τοῦ ὁποίου ἔχει τὴν ἀνάγκην. Τὸ μικρὸν ὠπεύει τὴν μητέρα του καὶ ὁ κύων, ὅστις παρίσταται εἰς τὸ γεῦμα τοῦ κυρίου του, προσπαθεῖ διὰ χιλίων τρόπων νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν τροφὴν του. Ὁ ἄν-

θρωπος ἐνεργεῖ ἐνίοτε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπέναντι τῶν ὁμοίων του, καὶ ὅταν δὲν ἔχῃ ἄλλο μέσον νὰ ὑποχρεώσῃ αὐτοὺς νὰ πράξωσι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, προσπαθεῖ νὰ κερδίσῃ τὴν εὐνοϊάν των διὰ κολακειῶν καὶ δουλικῶν περιποιήσεων. Ἐν τούτοις δὲν ἔχει πάντοτε τὸν χρόνον νὰ θέτῃ τὸ μέσον τοῦτο εἰς ἐνέργειαν. Ἐν πεπολιτισμένη κοινωνίᾳ ἔχει ἀνάγκην κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τῆς βοηθείας καὶ τῆς συνδρομῆς πλήθους ἀνθρώπων, ἐνῶ ὅλη του ἡ ζωὴ μόλις θὰ ἴσῃ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν φιλίαν τινῶν.

Καθ' ὅλα τὰ εἶδη τῶν ζώων, ἕκαστον ἄτομον, ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν τελείαν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ, εἶναι ὅλως ἀνεξάρτητον, καὶ ἐφ' ὅσον μένει ἐν τῇ φυσικῇ του καταστάσει δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς βοηθείας οὐδενὸς ζῶντος τλάσματος. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως ἔχει σχεδὸν ἀκαταπαύστως ἀνάγκην τῆς βοηθείας τῶν ὁμοίων του καὶ εἰς μάτην θὰ περιέμενεν αὐτὴν ἐκ μόνης τῆς εὐνοίας των. Θὰ εἶναι βεβαιότερος εἰς τὴν ἐπιτυχίαν του, ἐὰν ἀποτείνεται εἰς τὸ προσωπικὸν αὐτῶν συμφέρον καὶ ἂν τοὺς πείθῃ, ὅτι ἡ ἰδία των ὠφέλεια τοῖς ἐπιβάλλει νὰ πράξωσιν ὅ,τι οὗτος ἐπιθυμεῖ παρ' αὐτῶν. Αὐτὸ πράττει ὁ προτείνων εἰς ἄλλον συναλλαγὴν τινα. Τὸ πνεῦμα τῆς προτάσεώς του εἶναι τοῦτο: «δός μοι μοι αὐτὸ τοῦ ὁποίου ἔχω ἀνάγκην καὶ λάβε παρ' ἐμοῦ αὐτὸ τοῦ ὁποίου καὶ σὺ ἔχεις ἀνάγκην.» Τοιοῦτοτρόπως δὲ ἀποκτῶμεν τὰς πλείονας ὑπηρεσίας τῶν ὁποίων ἔχομεν ἀνάγκην. Δὲν περιμένομεν τὸ γεῦμα ἡμῶν ἐκ τῆς εὐνοίας τοῦ κρεοπώλου ἢ τοῦ ἄρτοπώλου ἀλλ' ἐκ τῆς φροντίδος τὴν ὁποίαν οὗτοι καταβάλλουσιν ὑπὲρ τοῦ συμφέροντός των. Ἀποτείνόμεθα οὐχὶ εἰς τὴν φιλανθρωπίαν των ἀλλ' εἰς τὸν ἐγωϊσμόν των, οὐδέποτε τοῖς ὁμιλοῦμεν περὶ τῶν ἡμετέρων ἀναγκῶν, πάντοτε δὲ περὶ τῆς ὠφελείας των. Μόνος ὁ ἐπαίτης δύναται νὰ καταδικάσῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν ἀπὸ τῆς εὐνοίας τῶν ἄλλων ἐξάρτησιν. Καὶ αὐτὸς δὲ ἅμα ἐξ αὐτῆς λάβῃ τὸ ἀναγκαῖον εἰς συντήρησίν του ἐφόδιον, τὸ μεταχειρίζεται ὡς οἱ λοιποὶ

τῶν ἀνθρώπων εἴτε εἰς ἀνταλλαγὴν, εἴτε εἰς πώλησιν, εἴτε εἰς ἀγορὰν ἄρτου, ἐνδύματος, εἰς μίσθωσιν κατοικίας κλπ.

Καθόσον οὕτω διὰ συμφωνίας, δι' ἀνταλλαγῆς καὶ δι' ἀγορᾶς ἐπιτυγχάνομεν παρὰ τῶν ἄλλων τὸ πλεῖστον τῶν ὑπηρεσιῶν, αἵτινες εἶναι ἀμοιβαίως εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀναγκαῖαι, αὐτὴ ἀκριβῶς ἢ πρὸς συναλλαγὴν διάθεσις ἐγέννησεν ἀρχικῶς τὴν διαίρεσιν τῶν ἔργων. Ἐντὸς φυλῆς π. χ. κυνηγετικῆς ἢ ποιμενικῆς κατασκευάζει τις τόξα καὶ βελῆ μετὰ πλείονος ταχύτητος καὶ ἐπιδεξιότητος· θὰ ἀνταλλάξῃ συνεχῶς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο πρὸς τοὺς συντρόφους τοῦ ἀντί κτηνῶν καὶ θηρευμάτων, θὰ παρατηρήσῃ δὲ ταχέως ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου δύναται νὰ προμηθευθῇ πλείονα κτήνη καὶ θηρεύματα παρὰ ἂν ἐπήγαιεν αὐτὸς εἰς τὸ κυνήγιον ὑπολογίζων λοιπὸν τὸ συμφέρον τοῦ καθιστᾶ κύριον ἐπάγγελμά του τὴν κατασκευὴν τόξων καὶ βελῶν καὶ ἰδοὺ ἐγένετο εἶδος ὀπλοποιοῦ. Ἄλλος ἐξέχει εἰς τὴν ἀνέγερσιν καὶ ἐπιστέγασιν τῶν μικρῶν καλυβῶν· οἱ γείτονες τοῦ συνειθίζουσι νὰ τὸν μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην καὶ τῷ δίδουσι εἰς ἀμοιβὴν κτήνη καὶ θηρεύματα, εἰς τρόπον ὥστε ἐπὶ τέλος εὐρίσκει συμφέρον τοῦ νὰ ἀσχολῆται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην καὶ καθίσταται ξυλουργὸς καὶ οἰκοδόμος. Τρίτος καθίσταται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον σιδηρουργὸς ἢ χαλκεὺς, τέταρτος κατασκευαστὴς τῶν δερμάτων τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι τὸ κύριον ἐνδυματῶν ἀγρίων. Τοιοῦτοτρόπως ἢ βεβαιότης τοῦ δυνατοῦ νὰ ἀνταλλάσῃ τις τὸ ὑπεράνω τῆς προσωπικῆς του καταναλώσεως προϊόν τῆς ἐργασίας του ἀντὶ ὡσαύτως περισσεύματος τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων, τὸ ὅποιον τῷ εἶναι ἀναγκαῖον, ἐνθαρρύνει ἕκαστον ἀνθρώπον νὰ ἀφοσιῶται εἰς εἰδικὴν ἐνασχόλησιν, καλλιεργῶν καὶ τελειοποιῶν τὴν διανοίαν καὶ τὸ προτέρημα αὐτοῦ διὰ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐργασίας.

*Ἄνευ τῆς φυσικῆς ταύτης τάσεως τῶν ἀνθρώπων πρὸς

τὴν ἐμπορίαν καὶ τὴν συναλλαγὴν, ἕκαστος θὰ ἤτο ἠναγκασμένος νὰ παράγῃ μόνος ὅλα τὰ ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμα εἰς τὴν ζωὴν αὐτοῦ. Ὅλοι θὰ ἐσχολοῦντο εἰς τὰ αὐτὰ ἔργα, καὶ δὲν θὰ ἐσχηματίζετο ἐν τῇ ἀνθρωπότητι ἡ μεγάλη αὐτὴ διαφορὰ τῶν ἐπιτηδευματικῶν ἐνασχολήσεων, ἥτις μόνη δύναται νὰ παραγάγῃ μεγάλην διαφορὰν προτερημάτων. Ἡ φυσικὴ αὐτὴ τάσις τῆς συναλλαγῆς δὲν δημιουργεῖ μόνον τὴν ποικιλίαν τῶν προτερημάτων, τὴν τόσον ἀξιοπαρατήρητον μετὰξὺ ἀνθρώπων διαφόρου ἐπαγγέλματος, ἀλλὰ καὶ καθιστᾶ τὴν διαφορὰν ταύτην ὠφέλιμον. Ἀπαντῶνται καὶ εἰς τὰ γένη τῶν ζώων εἶδη ἔχοντα φυσικὰς δεξιότητας ἐκφραστικότητας. Ἐν τούτοις, ἐλλείψει τῆς φυσικῆς τάσεως πρὸς συναλλαγὴν, αἱ δεξιότητες αὗται, αἱ ἀπαντῶμεναι ἐν τῷ αὐτῷ γένει τῶν ζώων κατὰ τὰ διάφορα εἶδη αὐτοῦ, οὐδαμῶς χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰς κοινὰς ἀνάγκας τοῦ. Ἀπ' ἐναντίας ἐν τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων τὰ πλέον ἀντίθετα προτερήματα εἶναι ἀμοιβαίως ὠφέλιμα, τὰ διάφορα δὲ προϊόντα τῆς βιομηχανίας τῶν ἀνθρώπων, διὰ τῆς γενικῆς ταύτης τάσεως πρὸς ἐμπορίαν καὶ συναλλαγὴν, τίθενται οὕτως εἰπεῖν ἐν κοινῷ ὅπου ἕκαστος δύναται νὰ ἀγοράσῃ, κατὰ τὰς ἀνάγκας του, μέρος ὅσονδήποτε τοῦ προϊόντος τῆς βιομηχανίας τῶν ἄλλων.

ΜΟΝΟΠΩΛΕΙΟΝ ΣΤΑΦΙΔΟΣ.

Α'.

Πλοῦτος εἶναι πᾶν σπάνιον καὶ ἀναγκαῖον. Τοιοῦτον τοῦλάχιστον διὰ τῆς πείρας εὐρομεν ἡμεῖς τὸν ὄρισμόν τοῦ πλούτου. Τὰ ἄχυρα, ἂν ἦναι σπάνια καὶ ἀναγκαῖα, δύνανται νὰ πωληθῶσι καὶ ἀντὶ χιλίων δραχμῶν τὸ φορτίον καὶ μέγαν πλοῦτον νὰ δώσωσιν. Κατὰ τὸν Ἀμερικανικὸν πόλεμον οἱ

Νότιοι ἐπλήρωνον εἰς Νέαν Ὀρλεάνην διὰ τὴν πυρίτιδα καὶ μέχρις ὀκτακοσίων λιρῶν στεριλῶν τὸν τόνον, καὶ μέχρις ἑβδομήκοντα φράγκων τὸ ζευγὸς τῶν ὑποδημάτων, τῶν ἀξίας δέκα φράγκων. Κατὰ τὸν Γαλλογερμανικὸν πόλεμον ἐπωλήθησαν πρὸς τοὺς Γάλλους τουφέκια μέχρις ἑκατὸν πενήκοντα φράγκων ἕκαστον, ἀξίας σημερινῆς μόνον εἴκοσι δύο φράγκων. Εἶδομεν δὲ ἐν καιρῷ ἀνάγκης νὰ πωληθῶσι τὰ σκουριασμένα κερφία καὶ ἄλλα ἄχρηστα σίδηρα, τεθραυσμένα καὶ ἀπερριμμένα μηδαμινῆς ἀξίας, ἀντὶ ἑπτὰ καὶ ὀκτῶ λιρῶν τὸν τόνον.

Ἡ Ἑλλάς ἔχει διάφορα προϊόντα σπάνια καὶ πολὺ ἀναγκαῖα τὴν σήμερον εἰς τὴν Εὐρώπην, προϊόντα μὴ συναγωνιζόμενα, ἐξ ὧν ἡ Εὐρώπη δὲν δύναται πλέον νὰ ἀποχωρισθῇ. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις μονοπωλοῦσα ταῦτα θέλει μὲν βλάψῃ τὰ συμφέροντα σμικροτάτης τινὸς μερίδος κερδοσκόπων, ἀλλὰ θὰ εὐεργετήσῃ ἀνεξαίρετως πάντας τοὺς ἰδιοκτῆτας τῶν προϊόντων καὶ τοὺς λαοὺς ἐν οἷς γίνεται ἡ κατανάλωσις. Μεταξὺ τῶν προϊόντων τούτων ἡ Κορινθιακὴ σταφίς προεξέχει. Ἡ Κορινθιακὴ σταφίς εισέρχεται ἂν οὐχὶ ἐπιουσίως τοὐλάχιστον δις καὶ τρίς τῆς ἑβδομάδος εἰς τε τὴν μικροτέραν καλύβην τοῦ πτωχοῦ Ἀγγλοῦ, ὡς καὶ εἰς τὰ μέγαρα τοῦ πλουσίου, ἐνθα καταναλίσκεται. Πρὸ εἴκοσι ἐτῶν ἐγένετο αὕτη μὴ ἀνάγκη, ἡ δὲ ἀνάγκη αὕτη ἐξηπλώθη, ἐρρίζωσε, διὸ καὶ ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ἐφθασεν εἰς τὴν τῶν ὧν οὐκ ἄνευ εἰσερχομένων προϊόντων, καὶ τοι σπουδαίως ἐκωλύθη ἡ ταχύτερα αὐτῆς διάδοσις διὰ πολλῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρρήτων αἰτιῶν. Τὸ ἐπαναλέγομεν λοιπὸν, εἶναι μὴ ἀνάγκη ἐν Ἀγγλίᾳ, διὸ ὁ λαὸς τῆς δὲν δύναται πλέον ἐκ ταύτης νὰ ἀποχωρισθῇ· εἶναι δὲ καὶ προϊόν σπάνιον, διότι οὐδὲν ἕτερον ἔθνος ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἔχει τὸ προϊόν τοῦτο, καίτοι ἐγένοντο πλείστα δοκιμαί τῆς βλαστήσεώς του ἐν Ἰσπανίᾳ, Γαλλίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ ὑπὸ τὰς ὑέλους.

Ἡ Κορινθιακὴ σταφίς ἐξήχθη κατὰ τὰς πληροφoρίας, ἃς

συνελέξαμεν παρὰ διαφόρων ἐκ τῶν ἀλωνίων τῶν ἰδιοκτητῶν αὐτῆς, δηλαδὴ ἐπληρώθη ἐπὶ τῶν ἀλωνίων, τὰ παρελθόντα εἰκοσι πέντε ἔτη, κατὰ μέσον ὄρον τῶν διαφόρων ποιότητων καὶ τῶν διαφόρων παραγωγῶν γαιῶν τοῦ προϊόντος, ὅχι ἄνω τῶν εἴκοσι ὀκτῶ ταλλήρων ἀνὰ τὰς χιλίας ἀγγλικῆς λίτρας, δηλαδὴ 56 τάλληρα ἀνὰ 2,000 λιτρας, ἦτοι ἀντὶ 11 ἀγγλ. λιρῶν στεριλῶν τὸν τόνον (τοῦ ἀγγλικοῦ τόνου ὑπολογιζομένου εἰς 2,000 λίτρας ἀγγλικῆς).

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1856 μέχρις 1880 ἡ σταφίς ἐπωλήθη, σχετικῶς τῶν ποιότητων αὐτῆς, εἰς τὰ παντοπωλεῖα τοῦ Λονδίνου καὶ λοιπῶν πόλεων, δηλαδὴ πρὸς τὸν λαόν, 12 δηνάρια τὴν λίτραν, 14 δην. τὴν λίτραν, 6 δην. τὴν λίτραν καὶ 5 1/2 δην. τὴν λίτραν, δηλαδὴ 400 λίρας στεριλῆνας τὸν τόνον, 94 λ. στερ. τὸν τόνον, 66 λ. στερ. τὸν τόνον, 58 λ. στερ. τὸν τόνον, 50 λ. στερ. τὸν τόνον καὶ 45 λ. στερ. τὸν τόνον. Ἐννοοῦμεν βέβαια οὐχὶ τὴν ἀκάθαρτον καὶ χαλασμένην σταφίδα, ἡ ἐκείνην τῶν παρελθουσῶν ἐσοδιῶν. Περὶ αὐτῶν ἀλλοῦ ποιοῦμεν λόγον. Τὸ 1885 εἰσήχθησαν εἰς Ἀγγλίαν μόνον 163,729 καντάρια, διὸ ταῦτα ἐπωλήθησαν εἰς πρώτην πώλησιν, ἀφαιρουμένου τοῦ δασμοῦ, μέχρι 3 λιρῶν στεριλῶν τὸ καντάριον, τοῦτέστι ἀντὶ 60 λιρῶν τὸν τόνον. Οἱ δὲ παντοπωλῆαι ἐπώλουν αὐτὴν τότε πρὸς τὸν λαόν 12 δηνάρια τὴν λίτραν, τοῦτέστι 400 λίρ. στελ. τὸν τόνον. Ἐκτοτε ἡ εἰσαγωγὴ ἠϋξήσε καὶ αἱ τιμαὶ ἔκλιναν, εἰς τὰ ἐπόμενα δέκα ἔτη.

Εἰσαγωγὴ (εἰς καντάρια)	Πώλησις εἰς ἐμπόρους (ἐξαιρουμένου τοῦ δασμοῦ)	Πώλησις ἐν παντοπωλείοις.
1860 x. 755,412	22 λίρας ὁ τόνος	70 λίρ. ὁ τόνος
1862 » 573,529	28 » »	60 » » »
1863 » 920,446	21 » »	60—70 » »
1865 » 939,230	47 » »	70—75 » »

Ὁ δασμὸς πρὸ τοῦ 1834 ἦτο 44 λίρας τὸν τόνον, μετὰ δὲ τὸ 1834 ἐγένετο 15 λίρας τὸν τόνον καὶ τέλος 7 λίρας δι' ἕκαστον τόνον.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1867 ἡ εἰσαγωγή τῆς σταφίδος ἐν Ἀγγλίᾳ ἔγεινε μεγαλειτέρα, διότι τὸ 1867 εἰσῆχθησαν 1,002,366 καντάρια, τοῦτέστι 50,000 τόνων. Τὸ δὲ 1879 ἡ ἐξαγωγή τῆς σταφίδος ἀνέβη τὰς 188,920,913 λίτρας μέχρι τῆς 10ης Δεκεμβρίου ἀνευ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ σταφιδοκαρποῦ τῆς Κεφαλληνίας, ἡ δὲ τιμὴ αὐτῆς εἰς πρώτην ἀγορὰν τῶν ἐμπορίων ἦτο μικροτέρα τῶν λιρῶν 35 τὸν τόνον, εἰς δὲ τοὺς παντοπώλας 50—60 λίρας τὸν τόνον. Ὁ κ. Μακόλοκ λέγει ἐν τῷ γνωστῷ αὐτοῦ λεξικογραφικῷ συγγράμματι, ὅτι ἀπορεῖ πολὺ πῶς ἐν τοιοῦτον ἀπολύτως ἀναγκαῖον προῖον ἔχει τόσο μικρὸν δασμὸν.

Ἐὰν εἰς 28 τάλληρα τὰς χιλίας λίτρας, δηλ. ἐνδεκα λίρας τὸν τόνον προσθέσωμεν τὸν ἐν Ἀγγλίᾳ δασμὸν ἐπτὰ λιρῶν δι' ἕκαστον τόνον, τὴν δαπάνην τοῦ ναύλου δὴ λιρῶν τὸν τόνον, καὶ διὰ τὰ ἐξοδα τῆς μεταφορᾶς, τῆς φορτώσεως, τῆς ἐκφορτώσεως, τῆς ἐναποθηκείσεως καὶ ἄλλων ἀγνώστων καὶ τυχαίων δαπανῶν πέντε ἐτέρων λιρῶν τὸν τόνον, τοῦτέστι: $11 + 7 + 2 + 5 = 25$, ἔχομεν τὴν σταφίδα μέχρι Λονδίνου διὰ 25 λίρ. τὸν τόνον, λαμβανομένης δὲ τῆς κατωτέρας ἀξίας τῆς πρώτης ποιότητος Κορινθιακῆς σταφίδος ἀντὶ 50 λιρῶν κατὰ τόνον, δι' ἧς εἰσέρχεται εἰς τὰς οἰκίας τοῦ λαοῦ, ἔχομεν διαφορὰν 25 λιρῶν στερλινῶν τὸν τόνον, ἧτις ἐπὶ 180,000,000 λιτρῶν τοῦτέστι 90,000 τόνων, ἐτησίως τῆς νῦν παραγωγῆς (α), ἀφίνει περίσσευμα ἐτήσιον 2,250,000 λιρῶν στερλινῶν, τοῦτέστι 56,250,000 φράγκων, ὅπερ περίσσευμα νέμεται ἐν Ἀγγλίᾳ, οὐχὶ ὁ λαὸς, τὸ ὅποιον περίσσευμα νέμονται ἐν Ἑλλάδι οὐχὶ οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ προῖοντος, ἀλλ' οἱ κερδοσκόποι οἱ ἔμποροι, οἱ μεσιτέμποροι, οἱ σταφιδοτραπεζίται, οἱ μεσίται, οἱ μεταπράται καὶ τέλος οἱ παντοπῶλαι.

(α) Ἡ παραγωγή τοῦ 1879 εἶναι 94,480 τόνοι ἀνευ τοῦ προῖοντος τῆς Κεφαλληνίας, ὥστε δικαιούμεθα νὰ βασίσωμεν τοὺς ὑπολογισμοὺς ἡμῶν εἰς 90,000 τόνους, ὃν ὁ ἀριθμὸς τῆς καταναλώσεως, ὡς παρακατιόντες ἀποδεικνύομεν, διὰ τοῦ μονοπωλείου θέλει αὐξήσῃ καὶ ὄχι ἐλαττωθῇ.

Σημειωτέον ὅτι τὰς ἀνωθι δαπάνας ἐξωγκώσαμεν μᾶλλον ἢ ἐσμικρύνσαμεν, διότι ἐθέσαμεν λίρ. 2 τὸν τόνον, ἐνῶ οἱ ναῦλοι κατὰ τὰ τελευταῖα πέντε ἔτη ἦσαν μείον τῶν $1\frac{1}{2}$ λιρῶν, τὰ δὲ ἐξοδα τῆς μεταφορᾶς, φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως δύνανται νὰ γίνωσι πολὺ ὀλιγώτερα τῶν 5 λιρῶν τὸν τόνον. Ἐκ τοῦ ὀλικοῦ ποσοῦ τῶν 56,250,000 φράγκων ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἔχει νὰ διαθέσῃ 16,250,000 ἢ καὶ πολὺ ἧττονα, ὅπως πραγματοποιήσῃ τὸ μονοπωλεῖον αὐτῆς, ὥστε ἐν πάσῃ περιπτώσει θὰ ἐναπομείνῃ πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου καθαρὸν ἐτήσιον εἰσόδημα ἐκ 40,000,000 φράγκων, δηλαδὴ 4,600,000 λιρῶν στερλινῶν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἀγγλίας, ἐν Ἀγγλίᾳ ἐτησίως εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἑλλάδος.

Β'.

Ἄν ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις δὲν ἦτο συνταγματικὴ καὶ τὸ Κράτος ἡμῶν ἐκ τῶν μικρῶν τῆς Εὐρώπης, δι' ἑνὸς ρωσικοῦ οὐκαζίου θὰ ἰδύνατο νὰ μονοπωλήσῃ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Κράτους τὸν Κορινθιακὸν καρπὸν καὶ τότε οὐδεμίαν ἀνάγκην εἶχε νὰ δαπανήσῃ τὰ 16,250,000 φράγκων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ Ἑλλὰς εἶναι μικρὸν συνταγματικὸν Κράτος καὶ ἐπειδὴ ἔχει νὰ ἱκανοποιήσῃ ἐκτὸς καὶ ἐντὸς τοῦ Κράτους πολλοὺς, ὅπως τὴν συνδράμωσιν εἰς τοῦτο, ὀφείλει νὰ δαπανήσῃ τὸ εἰρημένον ποσὸν διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ μονοπωλείου.

Ἐν πρώτοις ὀφείλει νὰ κ ὀ ψ η (ὡς λέγουσιν) ἐφ' ἅπαξ τακτικὴν ἐτήσιον τιμὴν τῆς σταφίδος ἐπὶ τῶν ἀλωνίων διὰ τρόπον γενναίου, τοῦτέστι νὰ πληρώσῃ πρὸς τοὺς σταφιδοκτῆμονας ἐτησίως, κατὰ μέσον ὄρον τῆς ποιότητος καὶ τῶν παραγωγῶν γαιῶν τοῦ προῖοντος, $32\frac{1}{2}$ τάλληρα τὴν χιλιάδα, ἧτοι $4\frac{1}{2}$ τάλληρα ἐπὶ πλεόν, τοῦτέστι ἐννέα τάλληρα τὸν τόνον. Τοῦτο ἐπὶ 90,000 τόνων ἀποτελεῖ ποσὸν 162,000 λιρῶν στερλινῶν ἧτοι 4,050,000 φράγκων. Τοῦ ποσοῦ δὲ τούτου ἀφαιρουμένου ἐκ τῶν 16,250,000, μένουσι 12,200,000 φρ. διὰ τὰς ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἀγγλίᾳ ἐτησίας δαπάνας καὶ ἀνάγκας τοῦ μονοπωλείου.

Ἐκ τούτων ὀφείλει ἡ Ἑλλ. κυβέρνησις νὰ δαπανᾷ ἐτησίως τοῦλάχιστον διὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη 30,000 λιρῶν στερλινῶν κατ' ἔτος εἰς γνωστοποιήσεις καὶ δημοσιεύσεις διὰ τῶν σπουδαιότερων ἡμερησίων καὶ ἐβδομαδιαίων ἐφημερίδων τοῦ τε Λονδίνου καὶ πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ εἰς διατάξεις τοῦ μονοπωλείου, ὅπως μέχρι τῆς ἐλαχίστης κωμοπόλεως ὁ ἀγγλικὸς λαὸς πληροφορηθῇ εἰς τίνα ὁδὸν πόλεως ἢ κωμοπόλεως πρέπει νὰ ζητήσῃ τὴν σταφίδα καὶ ὁποῖαν μόνιμον τιμὴν ὀφείλει νὰ πληρώσῃ. Οὕτω δὲ μᾶλλον διευκολύνει καὶ ἐξαπλόωνει τὴν ἀνάλωσιν αὐτῆς, ἀντὶ κατὰ τὸ ἐλάχιστον τὸ μονοπωλεῖον νὰ τὴν ἐμποδίσῃ. Αἱ 30,000 λίραι στερλίναι, ἀποτελοῦσι 750,000 φράγκα, τὰ ὁποῖα ἀφαιρούμενα ἐκ τῶν 12,200,000 φρ. μᾶς ἀφίνουσι 11,450,000. Ἡ Ἑλλ. κυβέρνησις ἔχει νὰ πληρόνη ἐτησίως πρὸς ἓνα ἢ δύο ἀγγλικούς σταφιδοτραπεζικοὺς οἴκους ἑκατὸν χιλιάδας λίρας διὰ προμήθειαν, ὅπως ἀναδεχθῶσι τὴν ἐπὶ τῶν φορτωτικῶν χορηγίαν τῶν ἀναγκαίων ἐτησίων κεφαλαίων πρὸς αὐτὴν, ἵνα αὕτη δύναται νὰ πληρώνη τοὺς ἰδιοκτῆτας πρὸ τῆς φορτώσεως ἢ σὺν τῇ φορτώσει τῆς σταφίδος ἐν Ἑλλάδι δι' Ἀγγλίαν, τοῦτέστι 2,500,000 φράγκων. Ἐναπομένουσι δ' ἄρα, τοῦ ποσοῦ τούτου ἀφαιρουμένου ἐκ τῶν 11,450,000 φρ., διὰ τὰς περαιτέρω δαπάνας 8,950,000 φράγκων, τοῦτέστι λίρ. στερλ. 354,000.

Διὰ τοῦ ποσοῦ τούτου ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις δύναται νὰ πληρώσῃ τοὺς παντοπώλας ἢ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς ἐν ἑκάστη πόλει τῆς Ἀγγλίας, ὅπως πωλήσῃ ἕκαστος δι' αὐτὴν τὴν σταφίδα εἰς τὰς ὠρισμένας τοῦ μονοπωλείου τιμὰς, ἢ τοὺς σταφιδοτραπεζικοὺς ἀγγλικούς οἴκους τοῦ κλάδου τούτου τοῦ ἐμπορίου, ὅπως οὗτοι ἀναδεχθῶσιν ἐπὶ ἐγγυήσει πᾶσαν τῆς ἀναλώσεως τὴν λεπτομέρειαν, ἐκτὸς ἐάν ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις θέλῃ νὰ ἐνοικιάσῃ ἐπίτηδες εἰς ἑκάστην πόλιν καὶ κωμόπολιν τῆς Ἀγγλίας ἐν δύο ἢ καὶ πλείονα ἐργαστήρια ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῆς πόλεως καὶ θέσῃ ὑπἄλληλόν τῆς εἰς ἕκαστον αὐτῶν, ἵνα τὴν πωλῇ, ὡς ἤδη γίνεται

εἰς τὸ μονοπωλεῖον τοῦ καπνοῦ καὶ ἄλλων εἰδῶν ὑπ' ἄλλων κυβερνήσεων. Τιθέμενοι ὡς μέσον ὄρον ἐτησίως λιρ. στερ. 30 τὸ ἐνοίκιον ἐνὸς τοιούτου ἐργαστηρίου εἰς τὰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἀγγλίας, Ἰρλανδίας καὶ Σκωτίας, καὶ 50 λίρας, κατὰ μέσον ὄρον, τὸν ἐτήσιον μισθὸν τοῦ διὰ τὴν πώλησιν ὑπαλλήλου τοῦ ἐργαστηρίου, δηλ. τὸ ὅλον 80 λίρας κατ' ἔτος, ἢ θέτοντες ὡς μέσον ὄρον ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις θὰ πληρόνη 80 λίρας εἰς ἕκαστον παντοπώλην ἐτησίως, ὅπως πωλῇ δι' αὐτὴν εἰς τὸ παντοπωλεῖόν του τὴν σταφίδα, καὶ λαμβάνοντες ἐπίσης ὡς μέσον ὄρον, ὅτι θὰ ἔχωμεν ἀνάγκην 3,500 τοιούτων ἐργαστηρίων εἰς 3,500 πόλεις καὶ κωμοπόλεις τῶν εἰρημένων μερῶν τῆς Ἀγγλίας, ἔχομεν λίρ. στερλ. 280,000 ἐτησίαν δαπάνην, ἣτις, ἀφαιρουμένη ἐκ τῶν 354,000 λιρ. στερλ., ἀφίνει εἰς χεῖρας τῆς Ἑλλ. κυβερνήσεως ὑπόλοιπον 74,000. Ἐάν τῶρα λάβωμεν ἐκ τῶν 5 λιρῶν, ἃς προσδιώρισαμεν διὰ δαπάνας τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως, μόνον μίαν λίραν τὸν τόνον διὰ τὰς ἐκφορτώσεις τοῦτέστι 90,000 λιρῶν, καὶ εἰς τὰς 90,000 τόνων προσθέσωμεν τὰς 74,000 δηλ. $74,000 + 90,000 = 164,000$, ἔχομεν τὸ ποσὸν τοῦτο τῶν 164,000 διὰ τοὺς σιδηροδρόμους, ναύλους καὶ μεταφερὰν τοῦ καρποῦ ἐκ Λονδίνου εἰς τὰς διαφόρους ἄκρας τῆς Ἀγγλίας. Ἐάν δὲ ὑπολογίσωμεν τὴν μεταφορὰν ἐκάστου τόνου, εἰς μέσον ὄρον, μίαν λίραν, δηλ. 90,000 διὰ τὰς 90,000 τόνων, καὶ τὸ ἐνοίκιον ἐτησίως τῆς μεγάλης ἀποθήκης τοῦ Λονδίνου, καλουμένην *Wharf*, ἐν ἣ θὰ ἐκφορτόνηται ὁ σταφιδοκαρπὸς, μετὰ τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν τῆς, 20,000 λίρ. στερλ., θέσωμεν δὲ δύο τὸ πολὺ σελίνια τὸν τόνον διὰ δαπάνην ἐκφορτώσεως, τοῦτέστι διὰ τὰς 90,000 τόνων $= 180,000$ σελ., ἣτοι 9,000 λίρας, θέλουσιν ἔτι μένει εἰς χεῖρας 45,000 λιρ. διὰ τὰς λοιπὰς δαπάνας.

Ἐξωγκώσαμεν πάσας ταύτας τὰς δαπάνας τοῦλάχιστον κατὰ 20%, ὅπως μὴ ἀφήσωμεν θυρίδα ἀμφισβητήσεως καὶ

ἀντιρρήσεως ἀνοικτὴν εἰς τοὺς φιλέριδας καὶ σχολιαστὰς ἢ τοὺς μὴ συνειθισμένους εἰς τοιοῦτου εἶδους ἐπιχειρήσεις. Ἡμεῖς εἴμεθα ὑπερβέβαιοι, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἅμα γνωστοποιήσῃ τὴν ἀπόφασίν της περὶ μονοπωλείου τῆς σταφίδος, θέλει εὖρει μεγάλας ἀγγλικὰς ἀρχαίας στερεὰς ἐταιρίας, μεθ' ὧν νὰ συνεργασθῆ, ἀρκεῖ μόνον νὰ γνωρίζῃ νὰ κάμῃ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ μὴ θέσῃ τὴν τύχην τοῦ Κράτους, τοὺς ὑλικωτέρους πόρους αὐτοῦ, εἰς χεῖρας ἑκαταλλήλων ἀνθρώπων, ὡς μέχρι τοῦδε ἐποίησε· διὸ καὶ ἔμεινεν ὀπίσω εἰς πάντα, οὐ μόνον δὲ τοῦτο ἀλλὰ καὶ κατέστρεψεν ὅ,τι εὔρε, φυτευθὲν καὶ ριζωθὲν ὑπὸ τῶν πατέρων ἡμῶν πρὸ τῆς ἀνδρώσεως τοῦ ἔθνους.

Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἰδιαιτέρον γραφεῖον ἐν Λονδίῳ, διευθυνόμενον ὑπὸ συμβουλίου ἐκ δώδεκα κυρίων κατοικούντων ἐκάστου πρὸ δέκα ἐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀνδρῶν ἐντίμων καὶ ἐργασθέντων ἐκεῖ πρὸ πάντων ὡς γενικῶν μεσιτῶν, δηλ. ἕξ Ἀγγλῶν καὶ ἕξ Ἑλλήνων προεδρευομένων ὑπὸ τινος ἀνωτέρου προσώπου ἀπεσταλμένου τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, οἵτινες θὰ λαμβάνωσι πάντες ἐπιουσίως ἐνεργὸν μέρος, καὶ ἀποκλειστικῶς ἐργάζονται καὶ διευθύνωσι τὸ ὅλον μονοπωλεῖον, δηλ. τὰ διάφορα τμήματα τῆς ἐπιχειρήσεως, τούτεστι τὴν ἐκφόρτωσιν, τὴν στάθμισιν, τὴν μεταφορὰν κλπ. καὶ οἵτινες θὰ εὐρίσκωνται εἰς ἄμεσον συνάφειαν μετὰ τῶν Ἀγγλικῶν οἴκων τῶν ἀναδεχθέντων τὴν διεξαγωγὴν τοῦ οἰκονομικοῦ μέρους τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ μονοπωλείου. Τοὺς συμβούλους τούτους δὲν πρέπει νὰ ἐκλέξῃ ἡ Ἑλλ. κυβέρνησις ἐκ τῶν πλουσίων καὶ ἐχόντων ἐργασίαν ἄλλην, ἀλλ' ἐκ τῶν δεδοκιμασμένης τιμῆς καὶ ἰκανότητος μὴ ἐχόντων ἄλλην ἐργασίαν, ὀφείλει δὲ μετὰ τριῶν ἐτῶν δοκιμὴν νὰ ποιήσῃ τούτους ἰσοβίους καὶ συνταξιούχους, ἐκτὸς ἐὰν διὰ τῶν δικαστηρίων τῆς Ἀγγλίας ἀποδειχθῇ τις τούτων καταχραστῆς. Διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον ὀφείλει νὰ πληρώνη τὸν μὲν προεδρεύοντα λίρ. στερλ. 2,000

καπ' ἔτος, τοὺς δὲ συμβούλους πρὸς λίρας στερλ. 1,000 ἑκαστον, ἤτοι τὸ ὅλον 14,000 λιρῶν στερλινῶν. Διὰ δὲ τὸν οἶκον τῶν γραφείων τῆς ἐπιχειρήσεως ἐνοίκιον 1,000 λίρας, διὰ τὸ προσωπικὸν αὐτῆς, τούτεστι διὰ 400 γραμματεῖς πρὸς λίρ. στερλ. 150 ἐτησίως κατὰ μέσον ὄρον, τὸ ὅλον 15,000 λίρας, αἰτινες μετὰ τῶν ἄνω 14,000 συμποσοῦνται εἰς 29 χιλιάδας λιρῶν. Ἀφαιρούμενου δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου ἐκ τῶν 45,000, ἐναπομένουσι ἕτεροι 16,000 λιρῶν διὰ τὰς λοιπὰς γραφικὰς καὶ ἐκτάκτους δαπάνας.

Ὁ προορισμὸς τοῦ συμβουλίου τούτου ἔσεται μετὰ τρία ἢ πέντε ἐτη, δηλ. μετὰ τὴν στερέωσιν τῆς ἐμπορικῆς ὑπολήψεως τῆς ἐπιχειρήσεως, νὰ ἀναδεχθῇ τοῦτο αὐτὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ὀλόκληρον, καὶ οὕτω αἰ 100,000 λιρῶν στερλ. νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Κράτους ἢ χρησιμεύσωσι μετὰ τῶν τοῦ περισεύματος, τῶν 1,600,000, ὡς ἐγγυημένος ἐτήσιος τόκος ἐντος, τοῦ Λονδίνου ἐνὸς ἢ πλειόνων δανείων πρὸς 5 τοῖς 0/0.

Ἀφαιρέσαντες ἐκ τῶν πέντε λιρ. στερλ. τὰς ὁποίας προσδιωρίζαμεν διὰ τὰς δαπάνας τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως μίαν λίραν διὰ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκφόρτωσιν αὐτῆς, ἐναπομένουσι τέσσαρες λίραι στερλ. ἐν Ἑλλάδι διὰ τὰς δαπάνας τῆς μεταφορᾶς καὶ ἐξαγωγῆς. Ἐκ τούτων (λίρα μία) τούτεστι λίραι 90,000 ἤτοι 2,250,000 φράγκων θέλουσι δαπανηθῆ διὰ τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων τῆς παραλαβῆς καὶ φορτώσεως τῆς σταφίδος. Αἱ δὲ λοιπαὶ (λίραι τρεῖς) τούτεστι 270,000 λίραι στερλίναι ἤτοι τὰ 6,750,000 φράγκων θέλουσι δαπανηθῆ διὰ τὴν μεταφορὰν, εἰς τοὺς λιμένας, τὰς ἀποθήκας καὶ τὰς λέμβους τῆς φορτώσεως, στίβαν τῶν ἀτμοπλοίων, βαρέλια, ἀσφάλειαν κλπ.

Γ'.

Πολλοὶ παρακολουθοῦντες τοὺς ἀνωθε ὑπολογισμοὺς ἀγνοοῦντες τὸν συστηματικὸν, τὸν τυπικὸν, τὸν ρῥθμιτικὸν καὶ ὀρθῶς κεκαλονισμένον τρόπον, μεθ' οὗ γίνονται αἱ ἐπιχει-

ρήσεις ἐν Ἀγγλίᾳ, βεβαίως θὰ κατατρομάξωσι εἰς τὸ μέγεθος τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ θὰ κατατάξωσιν ὡς πρῶτον ἐπιχείρημα ὅτι εἰς τὴν ἐπιχείρησιν αὐτὴν παρουσιάζονται δύο ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια 1ον αἱ καταχρήσεις ἐνταῦθα καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ 2ον ὁ κερδοσκοπικὸς κίνδυνος, τὸν ὁποῖον ἐκάστη κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἀποφύγῃ ὅπως μὴ, ἀντὶ νὰ αὐξήσῃ τοὺς πόρους τῆς, λάβῃ ὑποχρεώσεις ἐπιζημίους, τὰς ὁποίας δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ ἐκπληρώσῃ. Οὔτε τὸ ἐν θὰ ἀκολουθήσῃ οὔτε τὸ ἕτερον, διότι καὶ διὰ τὸ ἐν δύναται νὰ προβλέψῃ καὶ διὰ τὸ ἕτερον. Ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπάρχουσι βιομήχανοι ἢ ἐμπορικοὶ οἴκοι, οἵτινες διεξάγουσιν ἐπιχειρήσεις τοιοῦτου γιγαντιαίου μεγέθους, οἵτινες ἔχουσι 4—5000 ἐργάτας καὶ ὑπαλλήλους, τῶν ὁποίων οἱ κύριοι συχνὰ ταξιδεύουσιν ἢ διαμένουσιν ἐν Λονδίῳ ὡς μέλη τοῦ Κοινοβουλίου χωρὶς κἂν τὰ καταστήματά των νὰ αἰσθάνωνται τὴν ἀνάγκην τῆς παρουσίας των. Ἄμα ὑπάρχει ὄργανισμὸς, πειθαρχία αὐστηρά, ἐντυπος κανονισμὸς καὶ συμβόλαια συνυπογεγραμμένα, εἰς προσοδοφόρον τινὰ ἐπιχείρησιν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἢ δὲ ἐπιχειρήσις δὲν βαδίζει κανονικῶς ὡς ὠρολόγιον, σημεῖον εἶναι ὅτι ἡ ριζικὴ αἰτία εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ὄχι τὸ σῶμα αὐτῆς. Ἐν Ἑλλάδι ἢ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ὅ,τι ἔχει νὰ φροντίσῃ εἶναι μόνον πῶς νὰ πέμψῃ τὸν σταφιδοκαρπὸν καὶ νὰ εἰσπράξῃ πρὸ τῆς δωδεκαμηνίας τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ. Ἐν Λονδίῳ, ὅπου εἶναι πλησμονὴ ἀνθρώπων, ἰκανῶν καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν δρακοντίων νόμων διατελούντων, ἡ ἐργασία θὰ βαδίζῃ ὡς ὠρολόγιον, ἄμα θέσῃ ἢ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις τὰς πρώτας βάσεις αὐτῆς ἐν Ἀθήναις, διὰ νόμου τῆς Βουλῆς ἀναλλοιώτους καὶ ἀνεξαρτήτους πάσης ὑπουργικῆς μεταβολῆς. Κάλλιστα ἐλάβομεν ὑπ' ὄψιν συγχρόνως, ὅτι οἱ 90,000 τόνοι, τοὺς ὁποίους παράγει ἡ Ἑλλάς, δὲν πέμπονται ὅλοι εἰς Ἀγγλίαν, ἀλλὰ προβλέπομεν διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὸ ἐπόμενον κεφάλαιον.

Καὶ ἐν Ἑλλάδι δὲ δὲν δύναται νὰ ἀκολουθήσῃ κατα-

χρήσεις, διότι οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες πρέπει νὰ ἀποφασίζωσι περὶ τῆς ποιότητος τῆς σταφίδος ἐκάστου ἰδιοκτήτου, θὰ εἶναι Ἀγγλοὶ γνώσται καὶ εἰδικοί τοῦ ἐμπορίου τούτου, μεσίται, παντοπῶλαι μεταπράται, ἢ ὅμοιοι τοῦ ἐμπορίου τούτου. Ἐκ τούτων δέκα θὰ πέμπωνται κατ' ἔτος, διὰ δαπάνης 60 λιρῶν στερλινῶν κατ' ἔτος, πρὸς ἕκαστον ὡς δῶρον 2 λιρῶν καθ' ἐκάστην διὰ τὴν τρίμηνον συντήρησίν του, καὶ 60 λίραι δι' ἕξοδα τοῦ ταξειδίου αὐτοῦ, θὰ ἔχωμεν δι' 90 ἡμέρας 180 + 60 + 60 = 300, δηλ. τριακοσίας λίρας δι' ἕκαστον, τοὔτέστι ἑτησίαν δαπάνην διὰ τοὺς δέκα ἐκ 3,000, λιρῶν. Τοὺς τοιούτους δὲν θὰ δυνήθῃ οὐδεὶς κτηματίας νὰ ἐξαγοράσῃ ἢ ἐξαπατήσῃ, καθ' ὅτι οἱ τοιοῦτοι πρῶτον γνωρίζουσι ποίαν προτίμησιν καὶ ἀξίαν ἐκάστη ποιότης ἔχει ἐν Ἀγγλίᾳ εἰς τὰ παντοπωλεῖα, καὶ δεύτερον ὑπαγόμενοι εἰς τοὺς αὐστηροὺς ποινικοὺς νόμους τῆς Ἀγγλίας, ἀν ἤθελον περάσῃ παρακατινὸν πρᾶγμα ὡς καλόν, διὰ δωροδοκίας ἢ ἀμελείας, ὑπόκεινται εἰς καταδίωξιν διὰ τὸν δόλον ἢ τὴν ἀμέλειαν καὶ οὐ μόνον τιμωροῦνται εἰς δύο μέχρῃς ἕξ ἐτῶν δεσμὰ, ἀλλὰ καὶ ἠθικῶς καὶ κοινωνικῶς καταστρέφονται ἐν Ἀγγλίᾳ διὰ παντός. Καταχρήσεις δὲ εἰς τὰ σταθμὰ (ζύγια) ἐν τοῖς λιμέσι τῆς φορτώσεως ἐπίσης δὲν δύναται νὰ λάβῃσι χώραν, ὅπως ἢ Κυβέρνησις ἐξαπατᾶται καὶ πληρόνῃ περισσότερον πρᾶγμα ἀφ' ὅσον παραλαμβάνει, ἐὰν ὁ νόμος γίνῃ ὥστε ἢ Κυβέρνησις παραλαμβάνουσα τὸν σταφιδοκαρπὸν τοῦ ἐμπορίου νὰ πληρῶνῃ τοῖς μετρητοῖς μόνον τὸ ἡμισυ τῆς ἀξίας του εἰς τὰ ἀλώνια ἢ μετὰ τὴν φόρτωσίν του ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου δηλ. ἐπὶ τῆς φορτωτικῆς, τὸ δὲ ἕτερον ἡμισυ μετὰ τὴν ἐκφόρτωσίν του εἰς Λονδίνον μετὰ 40 ἡμέρας. Τοῦτου δὲ ζυγίζομένου τότε ὑπὸ τῶν ἀρχῶν αὐθεντικῶς εἰς τὰ Docks, ὅπως λάβωσιν αὐταὶ τὸν δασμὸν των καὶ ὁ πλοίαρχος τὸν ναυλὸν του ἐπὶ τοῦ εἰσαγομένου, ἢ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις θὰ πληρῶνῃ τὴν ἀληθὴ ποσότητά του. Οὐδεὶς δὲ ποτε διεφίλονεῖκεν ἔτι ἐκεῖσε περὶ τῶν ζυγίων τῶν τελωνείων τῆς Ἀγγλίας, ἐνῶ

καθ' ἑκάστην εἰσάγονται μυριάδες τόνων ἐμπορευμάτων πάντων τῶν ἐθνῶν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ σταφιδοκαρπὸς φορτῶνεται ἐπὶ ἀτμοπλοίων, τὰ ὁποῖα ἐντὸς 20 ἡμερῶν φθάνουσι εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἐντὸς πέντε τὸ πολὺ ἡμερῶν ἐκφορτόνονται, τὸ δὲ φορτίον ζυγίζεται συγχρόνως ἅμα τῇ ἐκφορτῶσει, ἢ Ἑλληνικῇ κυβερνήσει πρὸ τοῦ τέλους τῶν 40 ἡμερῶν θὰ ἔχη τὰ ἀληθῆ ζύγια τοῦ καρποῦ, καὶ ὁ σταφιδοκτῆμων πληρωθήσεται τὸ ἐπίλοιπον ἀντίτιμον τοῦ σταφιδοκαρποῦ ἐντὸς τῆς προθεσμίας τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν, ἀπὸ τῆς φορτώσεώς του ἐν Πάτρας ἢ εἰς ἄλλους λιμένας τῆς Πελοποννήσου ἢ τῶν Ἰονίων Νήσων. Ὀφείλει δὲ ἡ διεύθυνσις τοῦ Λονδίνου νὰ γράφῃ μὲ τὸ πρῶτον ταχυδρομεῖον εἰς τὸν λιμένα τῆς φορτώσεως, πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Κυβερνήσεως καὶ πέμπῃ πρὸς τοῦτον τὰ ἴδια ζύγια τοῦ τελωνείου τοῦ Λονδίνου ἐπικεκυρωμένα παρὰ τῶν Ἀγγλικῶν ἀρχῶν. Οὗτος δὲ σὺν τῇ παραλαβῇ αὐτῶν ἐκδίδει τὸ ἐντάλμα τῆς πληρωμῆς τοῦ ὑπολειπομένου ποσοῦ τῆς σταφίδος πρὸς ἕκαστον κτηματίαν. Ἐπειδὴ ὁμοίως ὅλος ὁ σταφιδοκαρπὸς δὲν θὰ πωληθῇ διὰ μιᾶς ἐν Ἀγγλίᾳ, παρουσιάζονται τὰ ἐξῆς δύο ζητήματα, ἢ πρέπει νὰ φορτωθῇ διὰ μιᾶς ὅλος δι' Ἀγγλίαν ἢ νὰ τεθῇ μέρος τούτου εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Κυβερνήσεως ἐν Ἑλλάδι καὶ βαθμηδὸν ἐκεῖ νὰ πέμπηται.

Κατὰ τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην νομίζομεν, ὅτι προστιθεμένου καὶ τοῦ διὰ τὴν Μεσημβρινὴν Ρωσσίαν καὶ τὸν Εὐξεινον ἀποσταλλομένου μικροῦ ποσοῦ τῆς σταφίδος, ἀσφαλέςτερον καὶ συμφερώτερον εἶναι νὰ πέμπηται ὅλος ὁ σταφιδοκαρπὸς εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ μεγάλην ἀποθήκην τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ ἐκεῖθεν νὰ πέμπηται εἰς Γαλλίαν, Ρωσσίαν καὶ Ἀμερικὴν διὰ τοὺς ἐπομένους λόγους.

1ον Διότι ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἀποθήκῃ εἶναι ἀσφαλέςτερος ὑπὸ τοὺς ἀγγλικούς νόμους ἢ ἐν Ἑλλάδι· διότι ἂν ἐν τῇ ἀποθήκῃ εἰσέλθωσιν ἑκατὸν τόνοι, οὔτε εἰς τόνος ποτὲ θὰ

λείψῃ, ἑκατὸν θὰ ἐξέλθωσι καθότι, καίτοι τὰ σταθμὰ τῆς ἐκφορτωθείσης σταφίδος δίδονται συγχρόνως τῆς ἐκφορτώσεώς της ὁ ἔμπορος δὲν εἶναι ἠναγκασμένος νὰ πληρώσῃ τὸν δασμὸν μέχρις οὐδ' ὁ σταφιδοκαρπὸς ἐξέλθῃ τῆς ἀποθήκης αὐτῆς (ὅπως μεταβῇ πρὸς τοὺς παντοπώλας), ἥτις ἔστω ἐπὶ Ταμείως ἢ ἐντὸς τινὸς Dock, ἐντὸς τοῦ ὁποίου φυλάττουσιν ἀδιακόπως δράκοντες ὑπάλληλοι τοῦ τελωνείου, ὅπως οὔτε τόνος ἐξέλθῃ πρὸ τῆς πληρωμῆς τοῦ δασμοῦ. Ἄρα κλοπὴ ἢ κατάχρησις δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν, ἐκτὸς ἂν οἱ ἴδιοι τελωνοφύλακες εἶναι συνέταιροι μετὰ τῶν κλεπτῶν ὑπαλλήλων. Τοῦτο ἐν Ἀγγλίᾳ, ἂν οὐχὶ ἀδύνατον, σπανιώτατα συμβαίνει· διότι ὁ νόμος τοῦ λαθρεμπορίου εἶναι φρικτός. — Πρὸ τινῶν ἐτῶν εἰς μικρὸς καπνέμπορος ἐξήγαγε λαθραίως κιβώτια τινα σιγάρων, συλληφθεὶς δὲ κατεδικάσθη εἰς διετῆ φυλάκισιν. Ἀλλὰ τοῦτον, ἀποπερατώσαντα μόλις τὴν ποινὴν του, ὁ πειρασμὸς ὤθησε μετ' οὐ πολὺ νὰ κρύψῃ, ἐπισκεφθεὶς τὰ ἐν τῇ γενικῇ ἀποθήκῃ καπνὰ αὐτοῦ, ὑπὸ τὸν μανδύαν του ποσόν τι φύλλων, δύο ἢ τριῶν ὀκάδων. Τότε κατεδικάσθη εἰς ἀπεριόριστον φυλάκισιν, ἐν ἣ ἐλησμονήθη πλέον καὶ ἐσήπετο μέχρι πρὸ τριῶν ἐτῶν. Κύριος δ' οἶδε εἰ τίς ποτε μνησθήσεται αὐτοῦ καὶ μεσιτεύσῃ πρὸς ἀποφυλάκισιν του.

2ον Ἐν τῇ ἀποθήκῃ ἡμῶν ταύτῃ ὁ δευτέρων ποιότητων σταφιδοκαρπὸς θὰ διαλύηται, θὰ καθαρίζεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τῆς Κυβερνήσεως διὰ τῶν ἐκεῖσε εὐρισκομένων εἰδικῶν μηχανῶν καὶ θὰ προσφέρηται εἰς τὸ κοινὸν ὑελλίζων ὡς καθαρὸς, οἷος ὁ τῶν παντοπωλῶν, ὥστε νὰ τιμᾶται 6 δηναρίων τὴν λίτραν, τούτέστι 50 λιρῶν στερλινῶν καθ' ἑκάστον τόνον. Οὕτω δὲ τὸ μονοπώλιον θὰ ἐπαυξήσῃ τὴν φήμην τοῦ προϊόντος καὶ δὲν θὰ ἐλαττώσῃ αὐτήν. Σήμερον ἢ πλείστη σταφὶς πωλεῖται σκοτισμένη καὶ εἰς βώλους, ὡς ἐξέρχεται πατημένη ἐκ τῶν βαρελίων.

3ον Ἐκ τῆς ἀποθήκης αὐτῆς (ἥτις θὰ ἔχη βεβαίως καὶ κλάδον εἰς Λιβερπούλην) θὰ πέμπηται εὐωνότερον, ταχύτε-

ρον και καθαρώτερον τὸ προϊόν εἰς Ἀμερικὴν, Ρωσσίαν καὶ Γαλλίαν ἢ ἄλλας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης χώρας, διότι, εὐρισκόμενοι ἐν τῇ ἀποθήκῃ ἡμῶν ὡς εἰς διαμετακόμισιν, δὲν θὰ πληρώνη τὸν δασμὸν, ἀλλ' οὕτε θὰ ἔχη ἐκτάκτους δαπάνας, ἐκτὸς τῆς μικρᾶς μισθοδοσίας τῶν τελωνοφυλάκων, διότι τοῦτο θὰ φορτόνηται ὑπὸ μονίμων ὑπαλλήλων, καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἀποθήκης, δι' οὗς ἡ δαπάνη ἀνωθι ἐσημειώθη ἡμῖν. Ἐπειδὴ δ' ἐκ Λονδίνου ἢ Λιβερπούλης ὑπάρχουσιν ἡμερήσιοι ἀπόπλοι ἀτμοπλοίων δι' ὅλονον κόσμον, λαμβανόντων μυθωδῶς εὐώνους ναύλους, καὶ τηλεγραφικὴ εὐωνος συγκαινωνία, ὁ σταφιδοκαρπὸς δύναται ἐντὸς 24 ὡρῶν νὰ πεμφθῇ ἐπὶ μηδαμινῶν ναύλων εἰς οἶον δῆποτε λιμένα τῆς βορείου Γαλλίας καὶ Γερμανίας, ἐντὸς δὲ τριῶν ἡμερῶν εἰς μεσημβρινὴν Γαλλίαν καὶ ἐντὸς ὀκτῶ εἰς Ἀμερικὴν ἢ Ρωσσίαν διὰ τῆς Βαλτικῆς εἰς μεγάλα ἢ μικρὰ μάλιστα ποσὰ μέχρι μίας ἢ δύο ὀκάδων, ἐνῶ πεμπομένη ἢ σταφίς ἐξ Ἑλλάδος εἰς Γαλλίαν καὶ Ἀμερικὴν δὲν δύναται νὰ πεμφθῇ ἢ διὰ ναυλωμένου ἐπίτηδες ἀτμοπλοίου δι' ὅλοκληρον τὸ φορτίον ἢ διὰ τῆς μεταφορτώσεώς τῆς· τούτου ἕνεκα ὁ καρπὸς θὰ ἐπιφορτισθῇ διὰ μεγαλειτέρων δαπανῶν, θὰ βραδύνη δὲ κατ' ἀκολουθίαν νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ὄρον του, πλειότερον.

4^{ον} Ὅντος ὅλου τοῦ σταφιδοκαρποῦ ἐν Λονδίῳ καὶ εἰς χεῖρας τῆς Διευθύνσεως, δηλ. εἰς μίαν μόνην χεῖρα, ἤτοι εἰς μίαν μόνην διατακτικὴν διάνοιαν καὶ οὐχὶ εἰς πολλὰς, αὕτη θὰ κανονίξῃ μὲν τὴν ἀνάλωσιν αὐτοῦ, θὰ φροντίξῃ δὲ διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ἐναπομένοντος τῶν παρελθόντων ἐτῶν καρποῦ εἰς τὴν βιομηχανίαν, ἢ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν αὐτοῦ πρὸς ἄλλους λιμένας τῆς Βαλτικῆς ἢ Νοτίου Ἀμερικῆς. Διότι ὡς νῦν ὑπάρχει τὸ ἐμπόριον τοῦτο, διὰ τοῦ ἀχαλινώτου συναγωνισμοῦ τῶν μικρεμπόρων Ἑλλήνων, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων ἄμα φθάσῃ ἢ φορτωτικὴ ὑποθηκεύουσιν αὐτὴν, δανειζόμενοι χρήματα ἐκ τῶν Ἀγγλῶν σταφιδομεσιτῶν,

ὅπως προφθάσῃ τὰς πληρωμὰς τῶν ἀπέναντι συρομένων συναλλαγμάτων, ὡς νῦν, λέγομεν, ὑπάρχει τὸ ἐμπόριον τοῦτο, οἱ ἔμποροὶ του θέτουσιν ἑαυτοὺς ὑπὸ τὸ κράτος τῶν μεσιτῶν, οἵτινες, μετὰ τὸ προσδιωρισμένον διάστημα τοῦ χρόνου τοῦ δανείου, ἢ οἰκαιοποιοῦνται τὴν σταφίδα, διὰ τὸ ποσὸν ὃ ἐδάνεισαν (καὶ ὅπερ φυσικῶ τῷ λόγῳ εἶναι ἕλαττον τῆς ἀξίας τοῦ καρποῦ) ἢ δημοπρατοῦσιν αὐτὴν εἰς οἰανδήποτε τιμὴν, φοβούμενοι μὴ τοὶ αἱ δαπάναι τῶν ἀποθηκῶν κλπ. δὲν ἀφήσῃσι τούτους νὰ πιάσῃ, ὡς λέγει ὁ κοινὸς λόγος, οὔτε τὰ χρήματα τοῦ ἐδάνεισαν.

Ἐπάρχουσιν καὶ ἄλλοι πολλοὶ δευτερεύοντες λόγοι, δι' οὗς φρονοῦμεν ὅτι ἡ ἀποστολὴ ὀλοκληροῦ τοῦ καρποῦ ἐν Ἀγγλίᾳ εἶναι συμφερωτέρα πρὸ πάντων ὁμῶς διότι, τῆς σταφίδος ἐξ Ἀγγλίας πεμπομένης εἰς τὰ λοιπὰ Κράτη ἀναλόγως τῆς ζήτησεως, δὲν εἶναι δυνατόν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ὀργανισθῇ ἐντὸς τούτων τὸ μονοπώλιον αὐτῆς διὰ τὴν μετρίαν ἀνάλωσιν τῆς. Ἡ ἐν Λονδίῳ Διεύθυνσις ὡς ἐκ τούτου ἔσεται ἡ μόνη, ἣτις δύναται νὰ κανονίσῃ μὲν τὰς τιμὰς, πέμπῃ δὲ τὸν καρπὸν ἀναλόγως τῆς ζήτησεώς του, ὥστε νὰ ἐμποδίσῃ πᾶσαν ἐνδεχομένην εὐωνον ὑπὸ Γάλλων ἢ Ρώστων ἀγορὰν, τοῦ ἀπομένοντος πράγματος ἐν Ἑλλάδι, τὸ ὅποιον διὰ τῆς Γαλλίας ἢ Ρωσσίας πεμπόμενον εἰς Ἀγγλίαν καὶ εἰς μεταβλητὰς τιμὰς πωλούμενον, δύναται νὰ φέρῃ δονισμόν καὶ περισπασμούς μεγάλους εἰς τὸ ἐν Ἀγγλίᾳ μονοπώλιον, πρὸ τῆς στερεώσεώς του. Ἐπειτα οἱ κερδοσκόποι δύνανται, ἀγοράζοντες ἐν Ἑλλάδι τὸ παρακατινὸν πρᾶγμα εὐώνως καὶ πέμποντες τοῦτο εἰς Γαλλίαν, ἐκεῖθεν δὲ φορτόνοντες διὰ τὸν πλησιέστερον λιμένα τῆς Ἰσπανίας, νὰ ἐξαγάγῃσιν αὐτὸ ἐκεῖθεν εἰς Ἀγγλίαν, ὡς προϊόν Ἰσπανικόν, ὡς δῆθεν τῆς καλλιιεργείας αὐτοῦ ἐπιτυχοῦσης ἐν Ἰσπανίᾳ. Τότε, τοῦ λαοῦ τῆς Ἀγγλίας ἐξαπατωμένου καὶ ἀγοράζοντος εἰς ἀνωτέραν τιμὴν τὸν καρπὸν, ἐφ' ὅσον τοῦλάχιστον γνωσθῇ ἡ ἀλήθεια, τὸ μονοπώλιον ὑφίσταται οὐ μικρὰς ζη-

μίας και κλονισμόν εἰς τὰ ἀρχικά αὐτοῦ θεμέλια πρὸ τῆς στερεώσεώς του. Εἰς τοῦτο λοιπὸν ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ὀφείλει πολὺ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῆς· καθ' ὅτι ὁ ζήσας ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ καὶ ἀναμιχθεὶς εἰς ἐμπορικὰς καὶ βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις γνωρίζει καλῶς, ὅτι πλεῖστα φυσικὰ ἢ βιομηχανικὰ προϊόντα ἐξαποστέλλονται πρὸς τὸν τόπον τῆς παραγωγῆς τῶν ὁμοίων των, πλὴν χαιρόντων φήμην μεγαλειτέραν τῶν ἄλλων Κρατῶν, καί, βαπτίζόμενα μὲ τὸ ὄνομα καὶ τὴν φήμην τοῦ τόπου ἐκείνου, ἐπιστρέφονται εἰς τὰ Κράτη ἐφ' ὧν ἐγεννήθησαν καὶ περνοῦν ὡς τὰ πεφημισμένα παγκοσμίως. Λόγου χάριν, σιγάρα τῆς Γερμανίας πέμπονται εἰς Ἀμερικὴν καὶ ἐπιστρέφουσι εἰς Ἀγγλίαν καὶ Γερμανίαν, ὡς σιγάρα τῆς Χαβάνας· κεφαλαὶ ζακχάρεων τῆς Νάντης τῆς Γαλλίας ἔρχονται εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἐξάγονται ἐξ Ἀγγλίας ὡς κεφαλαὶ ἀγγλικῶν ζακχάρεων· τὸ αὐτὸ καὶ οἶνοι καὶ ἄλλα προϊόντα.

Τέλος ἐξαποστέλλουσα ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἐτησίως ὄλον τὸ προϊόν εἰς Ἀγγλίαν ἐντὸς τριῶν μηνῶν, ἀπαλλάσσεται οὐ μόνον ἐκ τῶν πιθανῶν καταχρήσεων ἐνταῦθα, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν διαφορῶν καὶ ἐρίδων καὶ τῆς μεγάλης δαπάνης τῆς διατηρήσεως προσωπικοῦ, μεγάλων ἀποθηκῶν καὶ τῆς πιθανῆς φθορᾶς του, ὡς μὴ ἔχουσα τὰς καταλλήλους ἀποθήκας. Ἐκτὸς τούτου, ὀφείλει νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ Διεύθυνσιν τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον, οὐ μόνον ὅπως τὸ καθαρῶς ἀλλά καὶ, μετὰ τὴν ἀφίξιν του ἐκεῖ, ἐξαγάγῃ ἐκ τῶν βαρελίων καὶ θέτη, διὰ μετρίας τινὸς δαπάνης, εἰς κουτία κομφά, 40—20 λιτρῶν χωρητικότητος ἕκαστον, ὡς πράττουσιν ἤδη οἱ ἔμποροι διὰ τὴν Ἰσπανικὴν σταφίδα τῆς Μαλάγας, χάριν τῶν εὐπόρων οἰκογενειῶν, αἵτινες θὰ προτιμῶσι νὰ ἀγοράζωσι διὰ μιᾶς 3—4 κουτία τοιαῦτα ἕκαστοτε, μὲ τὴν αὐτὴν τιμὴν πάντοτε τιμώμενα, ἐν ἧ προστίθεται μόνον ἡ ἀξία τοῦ κουτίου. Οὐχὶ δὲ μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ πολλοὶ εὐποροὶ οἰκογένειαι κατοικοῦσαι εἰς ἐξοχικὰς οἰκίας,

γνωρίζουσαι ἐκ τῶν γνωστοποιήσεων τῶν ἐφημερίδων τὴν τε ἀξίαν τῶν κουτίων καὶ τὸ κεντρικὸν γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως, δὲν ἔχουσιν ἢ νὰ ρίψωσιν εἰς τὸ ταχυδρομικὸν κιβώτιον τῆς ἐξοχῆς των ἐπιστολὴν περιέχουσαν ἐντὸς αὐτῆς χρηματικὸν γραμματίον (post office order) καὶ τὴν ἐντολὴν περὶ ὧν κουτίων ἔχουσιν ἀνάγκην· ἡ δὲ Διεύθυνσις (αὐθημερόν διὰ τῶν γνωστῶν ἐταιριῶν, πρὸς μεταφορὰν δεματίων ἢ παντὸς εἶδους πράγματος καὶ οἰουδήποτε βάρους μέχρι τοῦ μικροτέρου), πέμπει ταῦτα πρὸς τὸν ἀποστέλλοντα τὴν ἐντολὴν μετὰ τοῦ ἐντάλματος. Τοιοῦτοτρόπως δὲ τῆς ἐξωνήσεως κατ' εὐθείαν γενομένης, ἡ Διεύθυνσις ὀφελήθησεται τὴν προμήθειαν ἢ ἐχορήγει πρὸς τοὺς δι' αὐτὴν πωλοῦντας παντοπώλας ἢ ἄλλους τὸν σταφιδοκαρπὸν.

Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως παραχώρησις τῆς κεκανονισμένης προμηθείας πρὸς τὰς οἰκογενείας τὰς ἀγοραζούσας, διὰ μιᾶς καὶ δι' ἐτησίας προπληρωτικῆς υποχρεώσεως, προσδιωρισμένον τι ποσὸν προϊόντος, θὰ ἐφελκύσῃ πολλὰς οἰκογενείας ὅπως προμηθεύωνται αὐταὶ κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς γενικῆς ἀποθήκης τὴν ἀναγκαιοῦσαν αὐταῖς ποσότητα, ὡς ἤδη ποιοῦσι δι' ἄλλα εἶδη. Τοῦτο δὲ ποιοῦσιν ἢ ὅπως ἀποφεύγωσιν ἐνδεχομένης νοθεύσεως τῶν παντοπωλῶν, ἢ ὅπως, ἀγοράζουσαι κατὰ τὴν ιδέαν αὐτῶν ἐκ τῆς κεντρικῆς ἀποθήκης τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἀγοράζωσι τὸ καλλίτερον πρᾶγμα.

Δ'.

Ἐνταῦθα παρουσιάζονται τρία κύρια ζητήματα, τὰ ἑξῆς :

1ον Ἄν εἶναι δυνατὸν νὰ λάβωσι χώραν καταχρήσεις παρὰ τῶν παντοπωλῶν ἢ τῶν διευθυνόντων τὰ σταφιδοπώλεια (Gurrant's shops) τῆς Κυβερνήσεως, ἢ νὰ φέρωσι κερδοσκοπικὰς ζημίας ἢ εὐθύναι πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν.

2ον Ἄν αἱ 80 λίραι στερλίνας, τὰς ὁποίας προσδιωρί-

σαμεν είτε ως ἀμοιβήν τῶν παντοπωλῶν είτε διὰ τὴν πώλησιν τῆς σταφίδος διὰ τῶν σταφιδοπωλείων καὶ ὑπαλλήλων αὐτῆς, πληρέστατα ἐπαρκῶσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ μονοπωλείου.

3ον Ὅποιαί ἔσονται αἱ ζημίαι καὶ εὐθύναι τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ὀφείποτε τινες τῶν παντοπωλῶν τούτων χρεωκοπήσωσιν ἢ σφετεριζόμενοι τὰ χρήματα δυστροποῦσιν νὰ τὰ πληρώσωσιν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν ἧ, παρὰ πᾶν ἄλλο κράτος, τὸ νοθευτικὸν σύστημα τοσοῦτον ἐπικρατεῖ, ἢ νοθεία τοῦ σταφιδοκαρποῦ ἔσεται ἀκατόρθωτος.

Ὁ ἀφιχθεὶς σταφιδοκαρπὸς εἰς Ἀγγλίαν, μετὰ τὴν ἐναποθήκευσιν, συμφώνως πρὸς τὰς ἐκθέσεις τῶν ἀπεσταλμένων δέκα ἐλεγκτῶν τῆς Κυβερνήσεως, χαρακτηρισάντων τὴν ποιότητα αὐτοῦ μετὰ ψηλαφητῆν ἔρευναν, διαιρεθῆσεται εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας τάξεις ἢ κατηγορίας, τοὔτεστι τῆς α. ποιότητος, τῆς β'. ποιότητος, τῆς γ'. ποιότητος καὶ τῆς δ'. ποιότητος. Τῆς πρώτης ποιότητος ἢ σταφίς πρέπει νὰ πωλῆται 7 δηνάρια, καὶ τῆς δευτέρας 6, τῆς τρίτης 5, τῆς τετάρτης 3 1/2. Τοὔτεστι ἔλαττον ἢ ὅτι ἐπωλήθη κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσι πέντε ἔτη εἰς μέσον ὄρον ὁ σταφιδοκαρπὸς εἰς τὰς διαφόρους πόλεις καὶ ἄκρας τῆς Ἀγγλίας. Εἰς τινὰ παρακατινὰ μέρη τοῦ Λονδίνου, ὡς ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ Καμπεργουέλ, τοῦ Σχροδερίτζ καὶ πέριξ τῶν Docks τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης, ὡς καὶ ἐν τισὶ βορβορώδεσι ἐνορίαις τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Μάντσεστερ, Βιρμιγγάμης, Σχέφιλδ καὶ Γλασκόου, ὅπου ἐπικρατεῖ ἡ πενία ἐν λιμοκτονικῷ βαθμῷ, εὐρομεν λῆ μπουσαν Κορινθιακὴν σταφίδα μέχρι 2 1/2 δηναρίων τὴν λίτραν. Ἄλλ' ἡ σταφίς αὕτη εἶναι καρπὸς παμπάλαιος, καλοπλυμένη καὶ λουστραρισμένη μετὰ τινὰ ἀθῶαν χημικὴν σύνθεσιν, ἣν οὔτε οἱ σταφιδοφάγοι τῶν ἐνοριῶν τούτων δύνανται νὰ ἐννοήσωσιν, ἂν καὶ ξυνίζη, οὔτε οἱ ἀγορασταὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων φοιτῶσι τὰ μέρη ταῦτα ὅπως ἀγορά-

σωσι καὶ ἐξιχνιάσωσι τὸν δόλον. Πρὸς δὲ τούτοις ὁ σταφιδοκαρπὸς οὗτος εὐρίσκεται ἀναμειγμένος μετὰ τῆς μικρᾶς μελαίνης σταφίδος τῆς Γαλλίας ἢ Ἰσπανίας ἢ καὶ μετὰ τῆς ἐπικαλουμένης φραγκοσταφύλον, μικρὸν τι μεγαλητέρας, καὶ περιεχοῦσης πυρῆνας (κουκούτσια), ἧτις εἶναι λίαν εὐωνος. Οἱ πωλοῦντες αὐτὸν τὸν καρπὸν πρὸς 2 1/2 δηνάρια πρὸς τὴν πτωχολογίαν εὐρίσκουσι κέρδος.

Συλλαβόντες πρὸ ἐτῶν τὴν ἰδέαν τοῦ μονοπωλείου τοῦ τοῦ ὡς βᾶσιν καὶ θεμέλιον μεγίστου συστήματος, τὸ ὁποῖον ἐνταῦθα ἀπροφυλάκτως ἀποκαλύπτομεν ὡς τοῦ μόνου, κατὰ τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην, δυναμένου νὰ ἐξαγάγῃ τὸν τόπον ἐκ τῶν ἐπαπειλουσῶν καὶ περικυκλουσῶν αὐτὸν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν καταστροφῶν, δὲν ἐλείψαμεν εἰς ἑκάστην πόλιν, ἐξ ἧς διηρχόμεθα τὸ 1874 διὰ τὴν πώλησιν τοῦ σιδήρου τῶν ἐν τιμοτάτων Συμβούλων τῆς Μετ' ἰκλευτικῆς, νὰ ποιῶμεν ἐρεύνας ποῦ καὶ πῶς ἀναλίσκται ἡ Κορινθιακὴ σταφίς. Οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν δύνανται τὰς παρούσας σημειώσεις νὰ λάβωσιν οὐχὶ ὡς φανταστικὰς ἀλλ' ἀντιγραφὴν πιστὴν τῶν γεγονότων. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐν τῷ μονοπωλείῳ ἡμῶν ἡ τιμὴ τῶν 2 1/2 δηναρίων δὲν πρέπει νὰ ὑπάρξῃ. Ἡ κατωτέρα τιμὴ ἔστω ἡ τῶν 3 1/2 δηναρίων, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ πτωχολογία θέλει ἀγοράζει γνήσιον καὶ ἀληθῆ καρπὸν καὶ οὐχὶ νοθευμένον. Ἄρα ὁ σταφιδοκαρπὸς ἡμῶν πωληθήσεται πρὸς 58 λίρας τὸν τόνον τῆς α. ποιότητος, πρὸς 50 λίρ. τῆς β'. ποιότητος, 41 λίρ. τῆς γ'. ποιότητος καὶ 29 λίρ. τῆς δ'. δι' ἕκαστον τόνον. Αἱ τιμαὶ αὗται εἰσὶ μέτρικαι διὰ τὴν Ἀγγλίαν, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ ζήτησις τῆς σταφίδος εἰς Ἰταλίαν καὶ Γαλλίαν θέλει προσεχῶς φέρεἰ εἰς τὸν καρπὸν μεγάλας κερδοσκοπικὰς ἀνωμαλίας. Ἄλλὰ τίνες ἔσονται αἱ ποιότητες αὗται;

Μεταξὺ τῶν ἑκατὸν εἴκοσι περίπου ἐμπόρων καὶ κερδοσκόπων τῆς Ἀγγλίας ὁ καρπὸς ὀνομάζεται ὁ τοῦ Αἰγίου τῶν Πατρῶν, τοῦ Πύργου, τῆς Ναυπλίας, τῆς Μεσσηνίας'

τῆς Ζακύνθου καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἢ οἱ τούτων παρόμοιοι. Οἱ Ἕλληνες ἔμποροι τοῦ Λονδίνου πωλοῦσι διὰ τούτων τῶν ὀνομασιῶν πρὸς τοὺς εἰρημένους κερδοσκόπους ἢ ἔμπορους τὸν σταφιδοκαρπὸν καὶ πληρόνονται μὲ τιμὰς διαφόρους, τοῦ καρποῦ τοῦ Αἰγίου προεξέχοντος. Ἄλλ' ὁ λαὸς τῆς Ἀγγλίας, δηλ. αἱ πολλαὶ μυριάδες ἀγοράζουσι τὴν Κορινθιακὴν σταφίδα ὑπὸ τὸ ὄνομα Currants, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ προσφέρωσι κἂν τὰ μέρη ταῦτα καὶ ἂν τις εἴπη αὐτοῖς περὶ τούτων πολὺ δὲ μᾶλλον νὰ τὰ γνωρίζωσι· εἰς οὐδὲν μάλιστα τῶν μεγάλων καὶ πλουσιῶν παντοπωλείων, ὅπισθεν τῶν ὑέλων τῶν ὁποίων ἐκτίθεται ὁ σταφιδοκαρπός, γράφεται ἡ πατρίς τῆς σταφίδος πρὸς διάκρισιν τῆς ποιότητός τῆς. Ὅτι γράφουσιν εἶναι· The best Currents of Patras δηλ. ὁ κάλλιστος τῶν Πατρῶν σταφιδοκαρπός. Τὸ Patras κτυπᾷ εἰς τὰ ὄψα τοῦ κόσμου ἐκείνου μᾶλλον ἢ τὸ τοῦ Αἰγίου· πιθανὸν δὲ, καὶ τοῦτο τὸ λέγω ὅπως μὴ προσκρούσω εἰς τὴν γνώμην τινός, νὰ εἶχε ἐγγραφῆ εἰς τι παντοπωλεῖον ἢ καλλίστη τοῦ Αἰγίου (σταφίς), ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ ἀπῆντησα τὸ τοιοῦτον. Ἡ ἰδική μας ἄρα πρώτη ποιότης τῆς σταφίδος τοῦ Αἰγίου ἐν τοῖς παντοπωλείοις τῆς Ἀγγλίας δὲν περιορίζεται εἰς τὴν μικρὰν ποσότητα τοῦ προϊόντος τοῦ Αἰγίου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν Ἰονίων νήσων, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἰσέλθωσιν ἐντὸς τῶν μεγάλων παντοπωλείων, τῶν λαμπρῶν καὶ εὐρέων ὁδῶν τῶν πόλεων τῆς Ἀγγλίας, ἐντὸς τῶν ὁποίων πάντα τὰ τρόφιμα καὶ οἱ ξηροὶ καρποὶ, τετυλιγμένοι εἰς χρυσᾶ ἢ πολυχρόα χαρτῖα καὶ τιθέμενοι εἰς κομψὰ καὶ μικρὰ κιβώτια, πωλοῦνται πρὸς πλουσίους κατὰ 50—100 τοῖς ἑκατὸν, καὶ ἐνίοτε κατὰ 200 τοῖς $\frac{0}{10}$ ἀκριβώτερα ἢ τὰ ἐν δευτερευούσαις ἢ τριτευούσαις καὶ ἄλλαις ἀποκέντροις ὁδοῖς πωλούμενα ὅμοια αὐτῶν. Ἄρα ἐν τῷ μονοπωλείῳ ἡμῶν ἢ ποσότης τοῦ σταφιδοκαρποῦ τῆς πρώτης τάξεως δὲν θὰ περιορισθῇ εἰς μόνην τὴν τοῦ Αἰγίου, ἀλλ' εἰς

ποσὸν μείζον, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἶναι, ὡς λέγουσιν οἱ Ἀγγλοὶ Well dressed, τοῦτέστι καλῶς ἐνδεδυμένη, δηλ. καθαρὰ, ὑελίζουσα καὶ καλῶς περιπεποιημένη καὶ εἰς καλὰ κουτῖα τοποθετημένη.

Ἐπειδὴ δὲ ἐν δηνάριον εἰς τὴν λίτραν ἀντιστοιχεῖ πρὸς 8 λίρας καὶ 8 σελ. εἰς τὸν τόιον, ἐννοεῖται ὅτι ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ μονοπωλείου, τῆς κερδοσκοπίας ληγούσης καὶ ἐκλείπουσῶν τῶν ὀνομασιῶν Αἰγίου κλπ. καὶ μόνον διὰ γνωστῆς λέξεως· Κορινθιακῆ σταφίς, προσδιοριζομένου τοῦ καρποῦ εἰς τὸ κοινὸν τῆς Ἀγγλίας, ἡ Διεύθυνσις θέλει κατατάξῃ τοῦλάχιστον 30,000 τόνων αὐτοῦ εἰς τὴν πρώτην τάξιν πρὸς 7 δηνάρια τὴν λίτραν ἤτοι πρὸς 58 λίρας τὸν τόνον· ἐτέρας δὲ 40,000 τόνους εἰς τὴν δευτέραν τάξιν πρὸς 6 δην. ἤτοι λίρ. 50 τὸν τόνον· 10,000 τόνους εἰς τὴν τρίτην τάξιν πρὸς δηνάρια 5 ἤτοι πρὸς λίρας 41 τὸν τόνον· καὶ 10,000 πρὸς δηνάρια 3 $\frac{1}{2}$ εἰς τὴν τετάρτην δηλ. πρὸς 29 λίρ. τὸν τόνον. Ἐξομεν λοιπὸν

30,000 τόν.	× 58 λίρ. στερ	= 1,740,000
40,000 »	× 50 »	= 2,000,000
10,000 »	× 41 »	= 410,000
10,000 »	× 29 »	= 290,000
ὄλον λίρας στερλίνας		4,440,000

Ἀφαιροῦντες ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου τὰ 2,250,000 τὴν τιμὴν ἣν ἡ Κυβέρνησις ἔχει νὰ πληρῶνῃ πρὸς τοὺς σταφιδοκτῆμονας πρὸς 32 $\frac{1}{2}$ τάλληρα τὴν χιλιάδα καὶ δι' ἔξοδα μεταφορᾶς, ναύλου καὶ δασμοῦ, τοῦτέστι τὰς 25 λίρας τὸν τόνον, ἔχομεν κέρδος καθαρὸν λίρ. στερλ. 2,190,000, ἤτοι 54,750,000 φράγκων.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τοῦ μονοπωλείου τούτου ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ προσδιορίσῃ τὰς τιμὰς τῆς ἀποστελλομένης εἰς Γαλλίαν, Ἀμερικὴν, Αὐστρίαν καὶ Ρωσσίαν σταφίδος, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ὄσων ἀνωθιέσημειώσαμεν,

κατά τι μεγαλειτέρας τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ πωλουμένων, τοῦτέστι νὰ θέσῃ εἰς τοὺς λιμένας τῆς ἐξαγωγῆς ἀναλόγους δασμοὺς, ἂν δὲν παραδεχθῇ τὴν ἀρχὴν τοῦ νὰ πέμπηται ὅλος ὁ καρπὸς εἰς Ἀγγλίαν, καὶ ἐπειδὴ διὰ τοῦ μονοπωλείου ἦτε καλλιέργεια καὶ ἡ ἀνάλωσις θὰ αὐξήσῃσι τοῦλάχιστον (ὡς σχεδὸν ἤδη ὑπάρχει) κατὰ 10,000,000 λίτρας τοῦτέστι 5,000 τόνους, εἰς τὰ ἐπόμενα ἔτη ἐὰν λάβωμεν μόνον λίρ. 41 τὸν τόνον ἐπὶ 5,000 τόνων, ἔξομεν περίσσευμα ἀνώτερον τῶν 56,250,000 φράγκων τὸ ὅποιον ἐν ἀρχῇ ἐμνημονεύσαμεν, ἀνώτερον τῶν 60,000,000 φρ.

Παραδεχόμενοι τὰ ἄνωθι, προσθέτομεν ὅτι οὐδεμία κατάχρησις ἢ νόθευσις δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἐκ μέρους τῶν παντοπωλῶν. Οἱ ἀναγινώσκοντες ἐν Λονδίῳ τὴν ἐβδομαδιαίαν ἐφημερίδα τὴν καλουμένην ὁ Π α ν τ ο π ῶ λ η ς (The Crosser) ἐνθυμοῦνται οἷαι ἀνακαλύψεις καθ' ἐκάστην γίνονται νοθεύσεως τῶν διαφόρων τροφίμων ἐν τῷ πελάγει ἐκείνῳ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ διὰ τίνων αὐστηρῶν προστίμων τιμωροῦνται οἱ συλλαμβανόμενοι ἔνοχοι. Ἄλλ' ὀνόμος περὶ τῶν νοθευόντων τὸ ἴδιον αὐτῶν ἐμπόρευμα εἶναι διάφορος τοῦ διὰ τοὺς νοθεύοντας τὸ ἐμπειστευμένον αὐτοῖς ἐμπόρευμα, διότι εἰς μὲν τὴν πρώτην κατηγορίαν ὑπάρχει δόλος (fraud), ἐν ᾧ εἰς τὴν δευτέραν εἶναι κλοπὴ (theft) κατὰ τοῦ κυρίου του (his employer) καὶ πρέπει νὰ παραπεμφθῇ ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων.

Ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ αὐτὸς ὁ μᾶλλον ἐξηχρειωμένος πολίτης τρέμει ἐνώπιον τοῦ νόμου. Δὲν εἶναι λοιπὸν πιθανὸν ὅτι παντοπώλης τις, ὅσον δήποτε μικρὸν κύκλον καὶ ἂν ἔχη ἐμπορίου ἐν τῷ καταστήματί του, ὅστις ἔχει τὴν οἰκογένειάν του συνήθως ἄνωθι τοῦ παντοπωλείου του καὶ ὅστις ἔχει διὰ τὴν πελατείαν τῆς ἐνορίας του καντάρια τινὰ σταφίδος, νὰ κερδοσκοπήσῃ διὰ τῆς νοθεύσεως ἐπὶ τῶν ὀλίγων τούτων κανταρίων. Θὰ κινδυνεύσῃ τὸ πᾶν, διότι εἰς Ἀγγλίαν ἀγαθὸς ἢ κακὸς, συγγενὴς ἢ φίλος, ἀθῶος ἢ ἔνοχος, ἅμα τις κατα-

δικασθῇ ὑπὸ τῶν ἐνόρκων ὡς κλέπτῃς καὶ φυλακισθῇ, ἐξερχόμενος τῆς φυλακῆς του εἶναι χαμένος ἄνθρωπος, παῦει πλέον τοῦ νὰ εἶναι μέλος τῆς κοινωνίας. Οὐδεὶς, οὐδεὶς, καὶ τὰ τέκνα του τὰ ἴδια τὸν συναναστρέφονται χάριν τῆς ἐντιμότητός των. Διὸ ὀφείλει νὰ ἀλλάξῃ ὄνομα, νὰ ἀποχωρισθῇ τοὺς πάντας ἢ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἀγγλίαν, ἄλλως ἀπὸ χειρόνων πίπτει εἰς τὰ χεῖριστα. Ἐκτὸς τούτου ἡ Διεύθυνσις τοῦ Μονοπωλείου θὰ ἔχη μυστικούς ὑπαλλήλους, ἐλεγκτὰς ἐπὶ μισθῷ ἢ ἀμοιβῇ, ὡς πᾶν μέγα ἐμπορικὸν κατὰστημα ἔχει περιεχομένους ἀγνώστως πανταχόθεν, ἢ θέλει προσδιορίσει, ὡς ἄλλοι ποιοῦσι 100—200 λίρας δῶρον πρὸς ὃν τινα ἤθελε καταγγεῖλει μετ' ἀναμφισβητήτων ἀποδείξεων πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τὸν νοθευτὴν τοῦ καρποῦ. Ἐν ὀλίγαις λέξεσιν οὐδεμία δύναται νὰ λάβῃ χώραν κατάχρησις τοιοῦτου εἶδους, φέρουσα κέρδος σκοπούμενην ζημίαν ἢ εὐθύνην πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν, καθ' ὅτι ἐπαναλαμβάνομεν, οἱ ποινικοὶ νόμοι τῆς Ἀγγλίας εἶναι τοιοῦτοι, ὥστε μεταξὺ τῶν 3,500 πωλητῶν ἀμφιβάλλω ἂν ποτε εἰς φωραθῇ τοιοῦτος, κάλλιστα γνωρίζων ὅτι ἡ Διεύθυνσις ἀδυσσώπητως θὰ τὸν καταδιώξῃ, ὡς παράδειγμα. Διότι ἐκεῖ τὰ πάντα δημοσιεύονται εἰς τὰς καθημερινὰς ἐφημερίδας, ἰδίως δὲ εἰς τὴν ἐβδομαδιαίαν τὸν Παντοπώλην (Crosser). Ὡστε καὶ ἂν ἤθελε διαφύγει τὴν καταδίκην, οὐδεὶς τῆς ἐνορίας του θὰ τὸν πλησιάσῃ ἅμα ἀκουσθῇ ὅτι πωλεῖ νοθευμένα πράγματα· καὶ θὰ ἀκουσθῇ, διότι οἱ συναγωνισταὶ του παντοπῶλαι θὰ φροντίσωσι νὰ ἀκουσθῇ.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν δευτέραν κατηγορίαν ἂν αἱ 80 λίραι στερλ. ἐπαρκῶσιν ἢ ὄχι δι' ἕκαστον τῶν πωλητῶν τῆς σταφίδος, λέγομεν ὅτι ἡ τιμὴ αὕτη εἶναι τοῦλάχιστον 20 0/10 ἀνωτέρα τῆς ἢν ἡ κυβέρνησις ἔχει νὰ χορηγήσῃ· διότι αἱ 80 λίραι εἶναι μόνον μέσος ὁρος ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τῶν τόνων ἢ κανταρίων τοῦ καρποῦ, τὰ ὅποια ὁ παντοπώλης θὰ πωλήσῃ. Μεταξὺ τούτων ὑπάρχουσι τινες, οἵτινες ἔχουσι

πελατεϊαν χιλιάδων οικογενειῶν ἐν Λονδίῳ καὶ ἐν διαφόροις πόλεσι τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Ἀποικιῶν, πρὸς τὰς ὁποίας πέμπουσι χιλιάδας καντάρια. Πρὸς τούτοις ἄρα ἡ Διεύθυνσις ἔχει νὰ πληρώσῃ οὐχὶ 80 λίρας ἀλλ' ἴσως 800 ἢ καὶ 1500 λίρας στερλίνας κατ' ἔτος· ἐν ᾧ πρὸς ἄλλους παντοπώλας, οἵτινες πωλοῦσι καντάρια τινὰ, δὲν ἔχει νὰ πληρώσῃ ἢ μόνον 5 ἢ 6 λίρας στερλίνας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἂν ὁ καρπὸς ἡμῶν ἔχῃ νὰ πωληθῇ διὰ τῶν παντοπωλῶν τῆς Ἀγγλίας, ἢ μετὰ τοῦ καταλλήλου σταφιδοτραπεζικοῦ οἴκου συσχέτησις ἡμῶν εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ· διότι ἡ Διεύθυνσις θέλει διανέμει ἀσφαλῶς τὴν σταφίδα καὶ διὰ τούτου ἔξει τὴν ἐγγύησιν τῆς ἀσφαλοῦς ἐκποιήσεώς τῆς. Ἐχει δὲ νὰ προσδιορίσῃ τὸν μέσον ὄρον, δι' οὗ θὰ πληρῶνῃ τὴν προμήθειαν πρὸς τοὺς πωλητὰς αὐτῆς· λ. χ. αἰ 90,000 τόνοι ποιοῦσι 1,800,000 καντάρια· ἐπειδὴ δὲ προσδιωρίσαμεν διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ μονοπωλείου 280,000 λίρ. στερλ. δαπάνην ἐτησίων προμηθειῶν ἢ μεσιτειῶν, δηλ. 5,600,000 σελινίων, ἢ προμήθεια τῆς πωλήσεως ἀναβαίνει εἰς 3 σελίνια τὸ καντάρη ἢ 3 λίρ. στερλ. τὸν τόνον. Ἡ Διεύθυνσις ἐν πάσῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἰσχύν νὰ ἀποφασίσῃ τὴν προμήθειαν εἰς ἐξαιρετικὰς τινὰς περιστάσεις, ἀναλόγως τῆς ἐμπορικῆς ἐκτάσεως τοῦ παντοπωλείου, τὸ ἅλον τῶν ὁποίων οὐδέποτε πρέπει νὰ ὑπερβαίῃ τὸ προσδιορισθὲν ποσὸν τῶν 280,000 λιρῶν στερλινῶν. Λέγομεν τὴν ἰσχύν, διότι θὰ παρουσιασθῶσι περιστάσεις καθ' ἃς μεγάλοι παντοπωλοῦντες, γνωρίζοντες ὅτι δὲν δύνανται νὰ πωλήσωσιν ἢ μόνον εἰς τὴν ὠρισμένην τιμὴν οἵτινες ἔχουσιν ὑποκαταστήματα παντοπωλείων εἰς πλείστας ἐνορίας τοῦ Λονδίνου καὶ διαφόρων πόλεων τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσι δὲ τοὺς ἀγοραστὰς τῶν ἐξησφαλισμένων, θὰ ζητήσωσι νὰ ἀγοράσωσι πολλοὺς τόνους διὰ μιᾶς καὶ προπληρώσωσιν αὐτούς, ἐπὶ σπουδαία παραχωρήσει προμηθείας, παρὰ τῆς Διευθύνσεως, ἣτις βεβαίως θὰ τὴν ἀφαιρέσῃ ἐκ τῶν μικρῶν ἀναλώσεων τῶν ἄλλων παντοπωλῶν. Ἡ Διεύθυνσις θὰ

διανείμῃ εἰς τὰ διάφορα παντοπωλεῖα τὸν σταφιδοκαρπὸν διὰ πώλησιν· οὕτως ἢ ἔχει νὰ παραδίδῃ εἰς ἕκαστον ποσότητά τινὰ κανταρίων διὰ τρεῖς μῆνας ὅπως τὸν ἐκθέσῃ ὑπὸ τὰς ὑέλους τοῦ παντοπωλείου αὐτοῦ διὰ λογαριασμόν τῆς ἐπὶ ἐντύπῳ ἀποδείξει παραλαβῆς καὶ τῶν σταθμῶν (ζυγίων) ὡς ἰδιοκτησίαν τῆς Διευθύνσεως, ἢ πρέπει νὰ τὴν πωλήσῃ ἀπ' εὐθείας πρὸς τοὺς παντοπώλας εἰς τὰς ὀρισθείσας τιμὰς τῶν ποιότητων, ἡλαττωμένας διὰ τῆς ἀναλόγου προμηθείας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἐντυπα συμβόλαια διὰ τὴν πρώτην κατηγορίαν, ὡς ἀκολούθως, ὑπογραφόμενα ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν: «Ἐλαβον παρὰ τῆς Διευθύνσεως καντάρια, ἢτοι τόνους... σταφιδοκαρποῦ, ὅπως πωλήσω αὐτὸν διὰ λογαριασμόν αὐτῆς πρὸς..... καὶ ἐπὶ μεσιτεία ἐν τὸς τῆς προθεσμίας τῶν ἡμερῶν. Ὑποχρεοῦμαι δὲ νὰ ἐπιστρέψω αὐτὰ πρὸς ταύτην, ὀψέποτε ἠθέλει νὰ ζητήσῃ πρὸ ἢ μετὰ τὸ μνησθὲν διάστημα, ἂν μένωσιν εἰσέτι ἀπώλητα· ἄλλως νὰ πληρῶνῃ τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν. Ἐπὶ οὐδεμιᾷ δὲ περιπτώσει θὰ ποιήσω χρῆσιν ἄλλην τοῦ σταφιδοκαρποῦ, ἢ διαχειρισθῶ τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως εἰσπραχθέντα χρήματα, ἀλλ' ἐβδομαδιαίως θὰ πληρῶνῃ αὐτὰ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν, ἀναλόγως τῶν πωλήσεων ἄνευ ἐτέρου ἐκπεσμοῦ ἢ τόκου.»

Διὰ τοῦ τοιοῦτου συμβολαίου καὶ ἂν πτωχεύσῃ ὁ παντοπώλης, κατὰ τοὺς νόμους τῆς Ἀγγλίας οἱ δανεισταὶ τοῦ δὲν δύνανται νὰ ἐγγίσωσι τὸν σταφιδοκαρπὸν, διότι οὗτος εἶναι ξένη ἰδιοκτησία. Ἄν δὲ μεταχειρισθῇ τὰ εἰσπραχθέντα χρήματα δι' ἄλλον σκοπὸν, τιμωρεῖται ποινικῶς καὶ ὡς δόλιος χρεωκόπος, διότι εἶναι ἀπλῶς ὑπάλληλος (imployer) καὶ μεσίτης. Ἐκτὸς τούτου πολλοὶ μικροὶ παντοπῶλαι δύνανται νὰ ὑποχρεωθῶσι νὰ δώσωσι substantial ἐγγυητὰς πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συμβολαίου καὶ τῆς παραλαβῆς τῆς σταφίδος, ὡς συνήθως δίδουσιν οἱ λαμβάνοντες ἄγνωστοι ἐπὶ πιστώσει πραγματείας. Εἰς πᾶσαν περίστασιν, ἐπειδὴ οἱ ὑπάλληλοι τῆς Διευθύνσεως ἀνά πᾶν σάββατον θὰ εἰσπράττωσιν

ἐκ τῶν παντοπωλῶν τὸ ἀντίτιμον τοῦ πωληθέντος ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος πράγματος, ὃ ἐκ τῆς χρεωκοπίας κίνδυνος σχεδὸν μηδενίζεται, διότι περιορίζεται εἰς τῆς μιᾶς ἐβδομάδος μόνον τὰς πωλήσεις καὶ πιστώσεις, ἂν τις τούτων πτωχεύσῃ, ὅπερ εἶναι σπανιώτατον, διότι, ὡς γνωστὸν ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ ταχύτερον πλουτοῦντες καὶ οἱ ἀσφαλέστεροι πάντων ἀνθρώποι εἶναι οἱ παντοπῶλαι. Ὅσον δὲ διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Διευθύνσεως, τοὺς ἀνὰ πᾶν σάββατον συλλέγοντας τὰ χρήματα τῶν πωλήσεων τοῦ σταφιδοκαρποῦ, οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει καταχρήσεων, διότι ὁ νόμος εἶναι τοιοῦτος, ὥστε ἐπὶ τῇ βεβαιότητι ὅτι οὗτος ἐπληρώθη μὲν ὑπὸ τοῦ παντοπῶλου, ἐσφτερισθῆ δὲ τὰ χρήματα, ἢ δὲν τὰ ἔφερε τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἢ τὴν ἐπιούσαν, ἀπέφυγε δὲ νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως, χωρὶς νὰ ἀναγγείλῃ τοὺς λόγους τῆς ἀπουσίας του, παραδίδεται εἰς τὴν Ἀστυνομίαν προφυλακίζεται, καὶ ἂν ἀποδειχθῇ ἔνοχος, παραπέμπεται προφυλακίζόμενος εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον καὶ καταστρέφεται. Οὐδεὶς ἄρα διὰ τινὰς τινὰς λίρας θὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν τιμὴν του· διότι, προκειμένου περὶ ποσοῦ μείζονος μιᾶς λίρας, οἱ παντοπῶλαι θὰ πληρώσωσι τὸ ἀντίτιμον τῆς σταφίδος διὰ τραπεζικῶν ἐνταλμάτων εἰς διαταγὴν τῆς Διευθύνσεως κατ' αἰτήσιν αὐτῆς· ὥστε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδεμίαν ὃ συλλέγων τὰ χρηματικὰ ἐντάλματα δύναται νὰ κάμῃ χρήσιν, ἐκτὸς ἂν γείνη ἔνοχος καὶ πλαστογραφίας, ὅπότε ὁ νόμος εἶναι αὐστηρότατος διὰ τὴν συνδυασμένην κλοπὴν μετὰ τῆς πλαστογραφίας.

Ἴδη παρουσιάζεται ἡ περίστασις καθ' ἣν ἡ Διεύθυνσις ἔχει σταφιδοπωλεῖα, τούτέστι καθ' ἣν ἡ ἰδία Ἑλληνικὴ κυβέρνησις διὰ τῆς ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῆς Διευθύνσεως πωλεῖ τὸν καρπὸν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν ἀγγλικὸν λαόν, οὐχὶ διὰ παντοπωλῶν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς ὑπαλλήλων, ὡς ἡμέραν τινὰ πρέπει νὰ γίνῃ, ὅταν τὸ μονοπωλεῖον ὀργανωθῇ καὶ στερεωθῇ καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην πλέον τῶν ἀγγλι-

κῶν σταφιδοτραπεζικῶν οἴκων, ὅπως τὴν βοηθήσωσιν εἰς τοῦτο. Ὑπελογίσασμεν 3,500 σταφιδοπωλεῖα· διότι καὶ τοι ὁ ἀριθμὸς τῶν πόλεων, κωμοπόλεων καὶ χωρίων τῆς Ἀγγλίας εἶναι μείζων τοῦ ἀνωτέρω ἀριθμοῦ, τὰ 3,500 σταφιδοπωλεῖα ἐπαρκοῦσι πληρέστατα ὅπως ἐφοδιάσωσιν ἕκαστον οἶκον τοῦ λαοῦ τῆς μέχρι τῆς ἐσχάτης καλύβης διὰ τοῦ σταφιδοκάρπου. Πολλὰ καὶ μικρὰ πόλεις κωμοπόλεις καὶ χωρία εὐρίσκονται περίξ μεγάλης τινὸς ἐμπορικῆς ἢ βιομηχανικῆς πόλεως, ἀπέχουσαι αὐτῆς, διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, πέντε, δέκα, δεκαπέντε, εἴκοσι ἢ τριάκοντα λεπτά. Οἱ κάτοικοι δὲ τῶν ἐργατικῶν κοινοτήτων ἔρχονται ἐκωθινοὶ εἰς τὰς πόλεις ταύτας καὶ ἐπιστρέφουσιν τὸ ἑσπέρας εἰς τοὺς οἴκους των, διὰ τῶν καλουμένων annual cheap trains, ἢ τοι ἐτησίων εὐώνων ἀμαξοστοιχιῶν, πληρόνοντες 2 λίρ., ἢ καὶ ἔλαττον, κατ' ἔτος καὶ μὲ τὸ εἰσιτήριον (Ticket) ἀνά χειρὰς πηγαίνουσιν ὁσάκις ἀρέσκονται καθ' ἑκάστην. Οὗτοι συνήθως προμηθεύονται ἐκ τῶν πόλεων τούτων τὰ τρόφιμά των· διὸ σπανίως εὐρίσκει τις εἰς τὰς κωμοπόλεις καὶ μικρὰς πόλεις τρόφιμα τῆς αὐτῆς ποιότητος τῶν ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσιν εὐρισκομένων. Αἱ δὲ γυναῖκες τῶν οἰκογενειῶν των κατέρχονται ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος εἰς τὰς πόλεις ταύτας συνήθως τὸ Σάββατον δηλαδὴ τὴν ἡμέραν τὴν καλουμένην Μάρκετ (Ἀγοράν). Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην κατέρχονται ἐξ ὄλων τῶν περίξ κωμοπόλεων καὶ χωρίων εἰς τὴν πόλιν ταύτην πάντες οἱ χωρικοὶ καὶ μικροβιομηχανοὶ μετὰ κρεάτων, λαχανικῶν, ὀπωρῶν, βουτύρου καὶ παντὸς ἄλλου τροφίμου, καθὼς καὶ μετὰ σανδαλίων, ἐνδυμάτων, σκευῶν καὶ παντὸς εἶδους ἐμπορικῶν ἢ βιομηχανικῶν, καὶ τὸ πωλοῦσιν ἢ ἐνταλλάσσουν μετὰ τῶν τροφίμων, ἢ ἐμπορευμάτων τῶν ἄλλων, ὅσων ἔχουσιν ἀνάγκην.

Τὸ τοιοῦτον λαμβάνει χώραν εἰς πᾶσαν ἐπαρχίαν τῆς Ἀγγλίας, Σκωτίας καὶ Ἰρλανδίας καὶ εἰς πᾶσαν μεγάλην πόλιν τῶν χωρῶν τούτων περιέχουσαν πλέον τῶν 10,000

κατοίκων. Ὁ γνωρίζων δὲ τίνι τρόπῳ ὁ ὄλος πτηθυσμὸς τῶν 35,000,000 τῆς μεγάλης Βρετανίας συγκοινωνεῖ καθ' ἡμέραν διὰ δικτίου 18,000 μιλίων ἀγγλικῶν σιδηροδρόμων, κάλλιστα γνωρίζει ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ἀπὸ τοῦ ἐσχάτου γεωργοῦ τῶν ἀγρῶν μέχρι τοῦ πλουσιωτέρου εὐπατρίδου, ὅστις νὰ μὴ ταξειδεύῃ σχεδὸν καθ' ἑκάστην διὰ τινος τῶν σιδηροδρόμων τούτων, ἔστω καὶ διὰ πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας ταξείδιον. Ἐξῶθεν δὲ τῆς θύρας τῶν σταθμῶν τῶν σιδηροδρομικῶν τούτων γραμμῶν ὑπάρχουσι μεγάλα παντοπωλεῖα, ἰχθυοπωλεῖα, κρεωπωλεῖα, λαχανοπωλεῖα, σιγαροπωλεῖα καὶ ἐφημεριδοπωλεῖα, ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι τῶν ταξειδιωτῶν ἀγοράζουσι τὰ ἀναγκαῖα αὐτοῖς καὶ πηδῶσιν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς ἀμαξοστοιχίας πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ὁδοπορίας των. Ἄρα ὁ ἀριθμὸς τῶν 3,500 σταφιδοπωλείων, ἃ ὠρίσαμεν, εἶναι τοῦλάχιστον κατὰ 30 τοῖς 0/10 ἀνώτερος τοῦ ὅσον θὰ χρειασθῶμεν. Εἰς τινὰ τῶν σταφιδοπωλείων τούτων, ἅτινα θὰ συνίστανται ἐξ ἑνὸς ἢ δύο θαλάμων, ἔχομεν κατ' ἀναλογίαν νὰ πληρώσωμεν τριάκοντα λίρας ἐνοίκιον ἐτησίως, εἰς ἄλλα δὲ 50 ἢ καὶ εἰς ἄλλα 20. Εἰς δὲ τὸν ὑπάλληλον τὸν πωλοῦντα τὸν σταφιδόκαρπον 40—50 λίρας κατ' ἔτος, διότι καίτοι οὗτός ἐστὶν ὑπάλληλος τῆς Διευθύνσεως, ἢ Διεύθυνσις θὰ ἐπιτρέπη νὰ πωλῇ καὶ ἄλλα εἶδη, ἢτοι χαρτῖα, σιγάρα κτλ. Εἰς τὴν Διεύθυνσιν δὲ, εὐθὺς ἀφ' οὗ ἐνοικίασθαι τὰ δωμάτια ἢ τὰ ἐργαστήρια ταῦτα, θὰ παρουσιασθῶσιν, ἅμα γνωσθῇ διὰ τῶν ἐφημερίδων ἢ πρόθεσις τῆς, δέκα τοῦλάχιστον μνηστῆρες δι' ἑκάστην θέσιν μετὰ συστατικῶν ἀναμφισβητήτων τῆς τιμιότητος αὐτῶν καὶ μετὰ ἐγγυήσεων. Ὁ γνωρίζων τὴν Ἀγγλίαν γινώσκει κάλλιστα ὅτι πᾶς, ὅστις προσφέρει κατοικίαν δωρεάν καὶ μίαν λίραν τὴν ἐβδομάδα μισθὸν διὰ τινὰ ἐπιχείρησίν του, δύναται νὰ εὕρῃ χιλιάδας οἰκογενειῶν πτωχῶν μὲν ἀλλὰ τιμίων, τρεχουσῶν ἰὰ συναγωνισθῶσι διὰ τὴν θέσιν ταύτην, καθ' ὅτι, ἑκάστου τούτων ἢ σύζυγος ἢ ἡ θυγάτηρ ἢ ὁ υἱὸς δύναται ἀπὸ πρῶτης μέχρις ἐσπέρας, κα-

τοικοῦντες τὰ δωμάτια, νὰ πωλῶσι τὸν σταφιδόκαρπον, ὁ δὲ οἰκογενειάρχης θὰ διώκῃ ἄλλο ἔργον μακρὰν. Εἶναι δὲ μόνος ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἐκποίησίν του, εἴτε μακρὰν εὐρίσκειται, εἴτε ἐντὸς τοῦ ἐργαστηρίου του, ἐξασκῶν ἄλλο ἐπιτήδευμα. Διὰ τοῦ μέσου τούτου ἡ Ἑλλὰς ἔξει 3,500 οἰκογενείας ἐν Ἀγγλίᾳ ζώσας ἐξ αὐτῆς, συμπαθοῦσας καὶ ἀγορευούσας ὑπὲρ αὐτῆς. Καταχρήσεις παρ' οὐδενὸς τούτων δύνανται νὰ λάβωσι χώραν, διότι ὑπόκεινται εἰς τὸν νόμον τῶν ὑπαλλήλων ἢ τῶν καλουμένων ἀγγλιστί Servants of the business, ὅστις εἶναι τρομερός· διότι ἀμέσως γίνεται φυλάκισις, δημοσίευσις γενικὴ τοῦ ὀνόματός του διὰ πασῶν τῶν ἐφημερίδων τοῦ κράτους καὶ τελεία καταστροφή. Οὗτοι ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος θὰ πέμπωσι διὰ τῶν τραπεζῶν ἢ τῶν τραπεζικῶν ταχυδρομείων (Money Post Office order) τὰ συλλεχθέντα χρήματα πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

Περὶ τὸν νὰ προσθέσω, ὅτι τὰ ἀνωθι συσσωματοῦνται σαφέστερον, ἀκριβέστερον, κανονικώτερον καὶ ἀπλούστατα, ἅμα ἢ Διεύθυνσις τυπώσῃ πάσας τὰς συμφωνίας καὶ εὐθύναις εἰς τὰ συνυπογραφεσόμενα συμβόλαια μεταξὺ αὐτῆς καὶ τούτων, ἐν οἷς θὰ διαλαμβάνωται τὰ χρέη καὶ οἱ ὄροι ἐκάστου τῶν συμβαλλομένων μερῶν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οὐδεμία παρενόησις ἢ ἐξαιρέσις δύναται νὰ λάβῃ χώραν, δι' οὐδένα τούτων.

Ἄλλος δὲ τρόπος, ὅπως διαθέσῃ τὸν σταφιδόκαρπον τῆς ἢ Διεύθυνσις, εἶναι νὰ δώσῃ αὐτῇ μέγα μέρος τῆς πρώτης ποιότητος πρὸς τοὺς μεγάλους παντοπώλας, καὶ διὰ τὰς κατωτέρας ποιότητος νὰ ἔχῃ τοὺς εἰρημένους ὑπαλλήλους τῆς, ἐνοικιάζουσα μικρότερον ἀριθμὸν σταφιδοπωλείων.

Σ. ΞΕΝΟΣ

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ.

Ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία ἀνήκει εἰς τὴν εὐρυτέραν σελίδα τῆς οἰκονομικῆς ἱστορίας τῶν ἐθνῶν. Περιλαμβάνει τὸ

γενικώτερον ὄργανον τῆς συναλλαγῆς καὶ ἀποτελεῖ τὸ θερμόμετρον, τρόπον τινα, τῆς μεγάλης κοινωνίας τῶν συμφορῶντων.

*Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν τὰς κατὰ προσέγγισιν ἐκτιμήσεις τοῦ Bullionist, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ τοῦ ἔτους 1882 νομισματικὴν κυκλοφορίαν ἐν Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ, Αὐστρίᾳ, Ὀλλανδίᾳ, Βελγίῳ καὶ Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, τὴν ὁποίαν, ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῶν χρυσῶν νομισμάτων, τῶν ἀργυρῶν νομισμάτων, τῶν τραπεζογραμμάτων καὶ χαρτονομισμάτων, κατατάσσομεν κλιμακῆδὸν ὡς ἑξῆς:

α'. Χρυσᾶ νομίσματα.

Γαλλία	4,700,000,000	ν. δρ.
Ἀγγλία	3,000,000,000	»
Ἡν. Πολιτεῖαι	2,820,000,000	»
Γερμανία	1,935,000,000	»
Βέλγιον	515,000,000	»
Αὐστρία	163,000,000	»
Ὀλλανδία	146,000,000	»

β'. Ἀργυρᾶ νομίσματα.

Γαλλία	3,000,000,000	ν. δρ.
Γερμανία	1,103,000,000	»
Ἡν. Πολιτεῖαι	1,046,000,000	»
Ἀγγλία	440,000,000	»
Βέλγιον	297,000,000	»
Ὀλλανδία	282,000,000	»
Αὐστρία	264,000,000	»

γ'. Τραπεζογραμμάτια καὶ χαρτονομίσματα.

Ἡν. Πολιτεῖαι	3,960,000,000	ν. δρ.
Γαλλία	2,800,000,000	»
Αὐστρία	1,495,000,000	»
Γερμανία	1,055,000,000	»

Ἀγγλία	1,000,000,000	ν. δρ.
Ὀλλανδία	375,000,000	»
Βέλγιον	322,000,000	»

δ'. Ὀλικὴ κυκλοφορία.

Γαλλία	10,000,000,000	ν. δρ.
Ἡν. Πολιτεῖαι	7,826,000,000	»
Ἀγγλία	4,440,000,000	»
Γερμανία	4,093,000,000	»
Αὐστρία	1,922,000,000	»
Βέλγιον	1,134,000,000	»
Ὀλλανδία	803,000,000	»

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.

Μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔρχεται ἡ Θεσσαλονίκη. Καὶ ὅμως ἡ Θεσσαλονίκη προηγείται τῆς Κωνσταντινουπόλεως! Ἴδού συλλογισμὸς, τὸν ὁποῖον οἱ σχολαστικοὶ δὲν ἐννοοῦσι καὶ οἱ πατριῶται ἐξ ἐνστίκτου γνωρίζουσιν. Ἀλλ' ὁ σκοπὸς ἡμῶν δὲν εἶναι νὰ γράψωμεν περὶ διεθνoῦς πολιτικῆς. Θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Θεσσαλονίκης, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν ἐποψιν τοῦ πολλαπλοῦ ζητήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Ἑλληνικὴ χερσόνησος ἀνήκει.

Ἐκ τῆς ἐκθέσεως, τὴν ὁποίαν ὁ ἐν Θεσσαλονίκη πρόξενος τῆς Γαλλίας διεβίβασεν πρὸς τὴν κυβέρνησιν αὐτοῦ, πληροφορούμεθα, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1882 ἡ ἐν τῷ λιμένι τῆς Θεσσαλονίκης εἰσαγωγὴ ἀνέβη εἰς 31,942,994 ν. δραχμὰς ἤτοι εἰς 3,390,600 πλέον τῆς ἐν ἔτει 1881· ἡ δὲ ἐξαγωγὴ ἀνέβη εἰς 26,644,221 ἤτοι εἰς 3,105,840 πλέον τῆς ἐν ἔτει 1881.

Ἐπί τῆς εἰσαγωγῆς τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ Αὐστρία, εἰσαγαγούσα ἐν Θεσσαλονίκῃ τῷ 1872 ἔμπορεύματα ἀξίας 9,424,681 ν. δρ. Κατόπιν ἔρχονται ἐν τῇ ἐξῆς σειρᾷ ἡ Γαλλία, ἡ Ἀμερική, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἑλλάς, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Γερμανία. Ἡ εἰσαγωγή τῆς Ἑλλάδος ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπελογίσθη εἰς 738,121 ν. δρ.

Ἐπί τῆς ἐξαγωγῆς τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ Γαλλία, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐξήχθησαν ἐκ Θεσσαλονίκης τῷ 1882 ἔμπορεύματα ἀξίας 7,534,018 ν. δρ. Τὸ ποσὸν τοῦτο εἶναι μικρότερον τοῦ ἐν ἔτει 1881 ἐξαχθέντος διὰ τὴν Γαλλίαν ποσοῦ κατὰ $\frac{1}{4}$ καὶ πλέον ἑκατομμύρια. Κατόπιν ἔρχονται ἐν τῇ ἐξῆς σειρᾷ ἡ Αὐστρία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἑλλάς, ἡ Ἀμερική καὶ ἡ Ἰσπανία. Ἡ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐξαγωγή ὑπελογίσθη εἰς 2,138,156 ν. δρ.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων ἔμπορευμάτων τῆς εἰσαγωγῆς, σχετικῶς πρὸς τὸ ἔτος 1881, αὐξήσιν μὲν παριστῶσιν ἡ ζάχαρις, ὁ καφές, τὸ ρίζιον, τὰ σίδηρα, αἱ μηχαναὶ, τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα, τὰ χειροτεχνήματα, τὰ χημικὰ προϊόντα, τὰ φάρμακα, τὰ πνευματώδη ποτὰ, οἱ ἄνθρακες· ἐλάττωσιν δὲ τὸ πετρέλαιον, ὁ χάρτης, ὁ σάπων, τὰ βιβλία, τὰ δέρματα. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξαγωγήν, ὁ μὲν καπνὸς ὑπέκυψεν εἰς ἐλάττωσιν σχετικῶς πρὸς τὸ ἔτος 1881 κατὰ 25—30 τοῖς $\frac{0}{10}$, τὰ δὲ κυριώτερα τῶν λοιπῶν ἔμπορευμάτων εἶναι τὰ ἐξῆς: δημητριακοὶ καρποὶ, μεταξοθύμβυκες, ἔρια, βάμβαξ, σησάμιον.

Ἡ ἐν ἔτει 1882 κίνησις τῶν πλοίων ἐν τῷ λιμένι τῆς Θεσσαλονίκης παριστᾷ, σχετικῶς πρὸς τὸ ἔτος 1881, αὐξήσιν κατὰ 600 πλοῖα καὶ 84,880 τόνους. Εἰδικῶς εἰσέπλευσαν 1177 πλοῖα χωρητικότητος τόνων 417,850 καὶ ἐξέπλευσαν 1166 τόνων 416,308, ἐν συνόλῳ 2,343 πλοῖα χωρητικότητος τόνων 834,158. Ἴδού πῶς ἐν τῇ κινήσει ταῦτα κατατάσσονται, ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῶν τόνων, αἱ σημαίαι τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν: Τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ Γαλλικὴ

μετὰ 262 πλοίων χωρητικότητος 259,600 τόνων, κατόπιν δὲ ἔρχονται ἡ Ἰταλική, ἡ Ἀγγλική, ἡ Αὐστριακὴ, ἡ Ἑλληνικὴ, ἡ Τουρκικὴ, ἡ Ρωσικὴ, ἡ Γερμανικὴ, ἡ Ὁλλανδικὴ, ἡ Σουηδικὴ, ἡ Δανικὴ. Ἡ εἰδικὴ σημασία τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας ὑπελογίσθη εἰς 1268 πλοῖα χωρητικότητος 48,490 τόνων.

* Ἄξιον σημειώσεως διὰ τὴν Ἑλλάδα ἰδιαιτέρως, ὅτι κατέχει αὐτὴ τὴν πέμπτην θέσιν ἐν τῇ κλίμακι τόσον τῆς εἰσαγωγῆς, ὅσον καὶ τῆς ἐξαγωγῆς, καθὼς καὶ τῆς κινήσεως τῶν πλοίων. Ἐν τούτοις καὶ ἡ Αὐστριακὴ ὑπεροχὴ ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς (σχεδὸν τὸ τρίτον τοῦ ὅλου) καὶ ἡ Γαλλικὴ ὑπεροχὴ ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς (περίπου τὸ τέταρτον τοῦ ὅλου) καὶ ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν πλοίων (σχεδὸν τὸ τρίτον τοῦ ὅλου) δὲν πρέπει νὰ μείνωσιν ἀπαρατήρητοι. Ὅσον ἀφορᾷ ἰδιαιτέρως τὴν Αὐστρίαν, ἡ ἔντασις τοῦ πρὸς τὴν Θεσσαλονικὴν ἐμπορίου αὐτῆς ἀποτελεῖ κρίσιμωτάτην ἐποψίν τῶν περὶ τὴν Μακεδονίαν πραγμάτων.

ΤΕΛΩΝΙΑΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ.

Αἱ τελωνιακαὶ εἰσπράξεις τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας κατὰ τὸ μέχρι 31 Αὐγούστου ὀκτάμηνον διάστημα τοῦ ἔτους 1883 ἀναριθμῶνται ὑπὸ τῶν ἐσχάτως δημοσιευθέντων πινακῶν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν εἰς δραχ. 14,762,866, ἐκ τῶν ὁποίων 12,272,026 ἀνήκουσιν εἰς τὴν εἰσαγωγήν 1,012,032 εἰς τὴν ἐξαγωγήν, 131,412 εἰς τὴν διαμετακόμισιν, 102,458 εἰς τὰ λαθρεμπόρια κλπ., 1,133,157 εἰς τοὺς ἐγγείους φόρους καὶ 111,779 εἰς τὰ δικαιώματα. Αἱ κατὰ τὸ ἀντίστοιχον ὀκτάμηνον τοῦ ἔτους 1882 τελωνιακαὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας εἰσπράξεις ἀνέβαινον εἰς δραχ. 14,286,442, ἐξ ὧν 11,795,774 ἀνήκον εἰς τὴν εἰσαγωγήν,

601,836 εις τὴν εξαγωγήν, 110,375 εις τὴν διαμετακόμισιν, 73,310 εις τὰ λαθρεμπόρια κλπ., 1,612,814 εις τοὺς ἐγγείους φόρους, καὶ 92,330 εις τὰ δικαίωματα. Ὡστε καθόσον μεταβαίνομεν ἀπὸ τῆς πρώτης ὀκταμηνίας τοῦ 1882 εις τὴν πρώτην ὀκταμηνίαν τοῦ 1883, παρατηρεῖται αὐξήσις τῶν τελωνιακῶν εἰσπράξεων κατὰ δραχ. 476,424.

Ἰδιαιτέρως αἱ τελωνιακαὶ εἰσπράξεις κατὰ Αὐγούστον 1883 διαιροῦνται κατὰ κεφάλαια ὡς ἑξῆς: Εἰσαγωγή δραχ. 1,987,620, εξαγωγή 99,357, διαμετακόμισις 16,440, λαθρεμπόρια κλπ. 14,267, ἔγγειοι φόροι 390,596, δικαίωματα 18,416. Ἡ κατὰ λόγον τῶν ἐν τῷ μηνί τούτῳ εἰσπράξεων σημαντικότης τῶν διαφορῶν τελωνείων τοῦ Κράτους παρίσταται κλιμακῆδόν ὡς ἑξῆς: Πειραιῶς δραχ. 664,655 (εἰσαγωγή 649,834), Πατρῶν 585,803 (εἰσαγωγή 317,492), Σύρου 415,313 (εἰσαγωγή 400,975), Κερκύρας 146,345 (εἰσαγωγή 91,618), Καλαμῶν 122,084 (ἔγγειοι φόροι 61,048), Ζακύνθου 112,163 (ἔγγειοι φόροι 59,377), Βόλου 101,100 (εἰσαγωγή 61,136).

Τὰ λοιπὰ τῶν τελωνείων ἔρχονται κατόπιν, ὑπολογιζομένων τῶν τελωνιακῶν ἑκάστου εἰσπράξεων ἔλαττον τῶν 100 χιλ. δραχμῶν.

A. Γ.

ΠΕΡΙ ΛΕΙΒΑΔΙΩΝ.

Μεταξὺ τῶν διαφορῶν κλάδων τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας ὁ γεωργικὸς καὶ ποιμενικὸς ἀποτελοῦσι τὴν ὀπισθοπορείαν τῆς καθολικῆς προόδου. Ἐγκειται εἰς τὴν φύσιν τὸ βραδὺ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ὑπαίθρων. Ὅσον ἀφορᾷ ἰδίως τὴν ποιμενικὴν, αἱ προμήθειαι τῆς τροφῆς τῶν ἀνηκόντων εἰς αὐτὴν διατηροῦσι τὸν ἀρχαῖόν τύπον τῆς πρωτογενοῦς ποιμενικῆς

περιόδου, μετὰ σταθερότητος τὴν ὁποίαν αἱ ἐξαιρέσεις ἀκόμη καὶ σήμερον ἐπιβεβαιοῦσιν. Ἐννοοῦμεν τὴν ἀπὸ λειβαδιῶν κτηνοτροφίαν, ἣτις, ἐξαιρουμένων τῶν εἰς τὴν κτηνοτροφίαν μάλα γε προωδευμένων ἐθνῶν, κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς λοιπῆς οἰκουμένης συνδυάζονται κυρίως πρὸς τὴν αὐτόματον ὑπαρξίν τῶν χλοερῶν ἐπιφανειῶν τῆς γῆς, παρά πρὸς τὴν τεχνικὴν κατασκευὴν τούτων⁽¹⁾.

Μετὰ τὴν γενικὴν ταύτην ἐννοιαν ὅ,τι ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρει τὴν προκειμένην μελέτην εἶναι ἡ ἔρευνα περὶ τῶν λειβαδιῶν τῆς προκεχωρημένης μερίδος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Εἰς δύο κατηγορίας διαιροῦνται τὰ λειβάδια αὐτῆς, εἰς μόνιμα καὶ εἰς πρόσκαιρα. Καὶ μόνιμα μὲν λέγονται ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων ἡ διάρκεια εἶναι ἀπροσδιόριστος, καλούμενα ἐπίσης καὶ λειβάδια φυσικὰ, καθόσον σχηματίζονται ὑπὸ μόνης τῆς φύσεως. Ἡ γῆ, ἀφινόμενη εἰς ἑαυτὴν, σκεπάζεται αὐτομάτως ὑπὸ χόρτων διαφορῶν καὶ ποικίλων εἰδῶν, ἕνεκα δὲ τούτου τὰ λειβάδια ταῦτα ὠνομάσθησαν καὶ πολύφυτα. Ἐκαστὸν ἔδαφος σκεπάζεται εὐκολώτερον ἢ δυσκολώτερον ὑπὸ ἰδιαιτέρων τινῶν φυτῶν, διακρινόντων ἕκαστον ἔδαφος διὰ χαρακτῆρος ἀνεξαντλήτου. Ὁ Γασπαρίνος διαιρεῖ τὰ μόνιμα ἢ φυσικὰ λειβάδια εἰς τρεῖς κατηγορίας, ἀριθμῶν τὰ εἰς ἑκάστην κατηγορίαν εὐδοκιμοῦντα φυτὰ. Καὶ διὰ μὲν τὰ ὑγρά ἔδαφη ἀριθμεῖ 20 εἰδῶν φυτὰ, διὰ δὲ τὰ ὀροσερὰ 28 καὶ διὰ τὰ στεγνὰ 41. Καὶ ταῦτα μὲνεῖναι γλυκέα ἔδαφη ὑπάρχουσιν ὁμως καὶ ὀξεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα βλαστάνουσιν ἄλλα φυτῶν εἶδη, ἀσθενεστέρας βλαστήσεως καὶ πτωχοτέρας θρεπτικῆς οὐσίας. Τὰ μόνιμα λειβάδια δὲν λαμβάνουσιν ἄλλην καλλιέργειαν εἰμὴ τὴν τοῦ κατ'ἔτος καθαρισμοῦ ἀπὸ τοῦ θάμνου, ἀπὸ τὰ ἄχρηστα χόρτα, ἢ ἀπὸ τὰ ὀλίγον

(1) Ἡ γλωσσολογικὴ πρὸς ἡμῖν διασκευὴ τῆς λέξεως λειβάδιον ἢ λειβάδιον σχετίζεται ἀκριβῶς πρὸς τὴν φυσικὴν τῶν λειβαδιῶν ὑπαρξίν ἀπὸ σταλαγματοῦ καὶ κατὰ μικρὸν διαχύσεως τοῦ ὕδατος (λειβάς) ἣτις κατασκευάζει τοὺς διαρκῶς χλοερούς τόπους, εἴτε ἐξωθεν ἔρχεται τὸ ὕδωρ εἴτε ἔνδοθεν ἀναβρῦει.

θρεπτικά. Ἄν δὲ παρατηρηθῆ, ὅτι λείπει ἀπὸ τὸ λειβάδιον εἶδος τι φυτοῦ ὠφελίμου, σκορπίζεται ὁ σπόρος τοῦ ἐλλείποντος ἐπὶ τῆς ποοφύτου ἐπιφανείας, διὰ νὰ πολλαπλασιασθῆ καὶ τοῦτο, ἀλλ' οὐδέποτε ἀροτριᾶται ἡ γῆ, διότι τὸ ποόφυτον ἐνδύμα εἶναι πολύτιμον τοῦ λειβαδίου θεμέλιον. Ἄν τὸ ἔδαφος εἶναι πτωχόν, κοπρίζεται· ἂν δὲ εἶναι τοιοῦτον ὥστε δὲν παράγει αὐτομάτως φυτὰ, σπείρονται εἰς αὐτὸ τοιαῦτα, μετὰ προηγουμένην τοῦ ἀγροῦ ἄροσιν καὶ θρέψιν τῆς γῆς, ἀλλ' ἀπαιτοῦνται πολλὰ ἔτη ἵνα σχηματισθῆ τὸ ποόφυτον ἐνδύμα, καὶ φθάσῃ τὸ λειβάδιον εἰς τὸ ἀπαιτούμενον τῆς βλαστῆσεως μέγεθος. Ὅσοι ἔχουσιν ὕδατα, ποτίζουν τὰ μόνιμα ταῦτα λειβάδια. Τὰ μόνιμα λειβάδια, βοσκόμενα εἰς τὸν τόπον ὑπὸ κτηνῶν, λαμβάνουσι καὶ τὸ ὄνομα τῆς νομῆς ἢ βοσκῆς. Ὅσakis δὲ τὸ χόρτον κοσίζεται, τὸ λειβάδιον λέγεται φυσικὸν ἢ κοσσιζόμενον λειβάδιον. Τὰ μόνιμα λειβάδια εἶναι ἀναμφισβητήτως ἢ ἀσφαλεστέρα βάσις πάσης κανονικῆς γεωργίας. Ἀπαιτοῦσιν ὀλίγην ἐργασίαν καὶ ἀνεξόδως δι' αὐτῶν βελτιοῦται ἡ καλλιεργήσιμος γῆ. Τὰ εἰσοδήματά των δύνανται νὰ φθάσωσι τὸν ἀνώτατον ὅρον, ἂν θυσιάσῃ τις δι' αὐτὰ μέρος τῶν λιπασμάτων, τὰ ὅποια παράγουσι τὰ προϊόντα των, καὶ ἂν πάντοτε σκορπίζῃ ἐπ' αὐτῶν τὰ σπέρματα τῶν φυτῶν ἐκείνων, τὰ ὅποια εἰς πλησιεστάτας ἐποχὰς πρέπει νὰ ἀνανεώνωνται. Τὰ μόνιμα λειβάδια εἶναι ὠφελιμώτερα εἰς τοὺς μεσημβρινοὺς τόπους ὅπου ἡ διανομὴ τῆς θερμότητος καθ' ὅλον τὸ ἔτος εἶναι ἄνισος. Μόνος ὁ κάτοχος μονίμου λειβαδίου ἢ νομῆς δύναται νὰ ἔχη σταθερὸν ἀριθμὸν κτηνῶν, διότι, ἂν τὸ λειβάδιον εἶναι δημιουργημένον ἐπὶ γαιῶν καταλλήλων ἢ τοι δροσερῶν, ἢ αὐξομειώσεως τοῦ εἰσοδήματός του εἶναι ὀλιγώτερον ἐπαισθητὴ παρά εἰς τὰ ἄλλα εἶδη τῶν λειβαδίων.

Ἡ ρόσκα ἢ δὲ λειβάδια λέγονται ἐκεῖνα τῶν ὁποίων ἡ διάρκεια προσδιορίζεται κατὰ τὸν χρόνον τὸν ὅποιον κατέχου-

σιν ἐν τὸς τῆς καλλιεργητικῆς περιόδου ἐπισποράς τινος, τῆς ὁποίας ἀποτελοῦσι μέρος. Λέγονται καὶ τεχνητὰ λειβάδια, διότι σχηματίζονται τῇ βοήθειᾳ τῆς τέχνης. Τὰ πρὸς σχηματισμὸν τῶν προσκαίρων λειβαδίων σπειρόμενα φυτὰ διαιροῦνται α) εἰς ὁμάδα ἐκ 14 φυτῶν, βελτιονόντων τὸ ἔδαφος, β) εἰς ἑτέραν ὁμάδα ἐκ 5 φυτῶν, ἐξαντλούντων τὴν γονιμότητά τοῦ ἔδαφους. Δι' ἀκριβοῦς τινος ἀναλύσεως τοῦ προϊόντος τῶν κτηνοτροφικῶν φυτῶν, καὶ δι' ἀκριβοῦς ἐκτιμήσεως τῆς καταστάσεως εἰς ἣν ἀφίνοσι τὸ ἔδαφος μετὰ τὴν συλλογὴν, ἀπεδείχθη ὅτι τὰ τῆς πρώτης διαιρέσεως φυτὰ παράγουσι πλειοτέρας γονίμους ὕλας ἀφ' ὅσας εὔρον εἰς τὸ θρέψαν αὐτὰ ἔδαφος, τὰς ὁποίας ἐδανείσθησαν βεβαίως ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρας, ἐνῶ τὰ τῆς δευτέρας διαιρέσεως ἀπεδείχθη ὅτι ἔλαβον ἐκ τοῦ ἔδαφους πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς διατροφῆς των. Τὰ μόνιμα λειβάδια εἶναι μᾶλλον εὐχρηστα εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ὅπου ἡ ἀνοιξὶς καὶ τὸ θέρος σπανίως παρουσιάζουσι ξηρασίας, εἰς τὴν σπορὰν καὶ εἰς τὸ προϊόντων κτηνοτροφικῶν φυτῶν ἐπιβλαβεῖς. Τὰ πρόσκαιρα λειβάδια ὑπόσχονται τὰ ἀκόλουθα ἰδιαιτέρα πλεονεκτήματα: 1) Νὰ ὠφελῆται τις κατ' ἔτος τὰς προκαταβολὰς, τὰς ὁποίας διὰ τὴν χρῆσιν τῆς κόπρου κατέβαλε. 2) Νὰ λαμβάνῃ κατ' ἔτος, διὰ καλλιεργειῶν παρενθέτων, τὸ πλεονάζον τῶν λιπασμῶν τοὺς ὁποίους τὰ κτηνοτροφικὰ φυτὰ ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρας ὠφελήθησαν, χωρὶς νὰ ἀφίνη ἀπρόσοδον σημαντικὴν συσώρευσιν γονιμοποιῶν στοιχείων, ὑπὸ τὸ φυτικὸν ἐνδύμα τῶν λειβαδίων (ὡς εἰς τὰ μόνιμα λειβάδια). 3) Νὰ πορίζεται, ἐντὸς συντόμου διαστήματος, τὸν ἀνώτατον ὅρον τοῦ εἰσοδήματος τῶν κτηνοτροφικῶν φυτῶν, πρᾶγμα τὸ ὅποιον θὰ περιμένη πολλὰ ἔτη ἀπὸ τὰ μόνιμα λειβάδια. 4) Νὰ ἐκλέγῃ τὰ φυτὰ, διὰ τῶν ὁποίων θέλει νὰ θρέψῃ τὰ κτήνη του, καὶ νὰ μὴ ὑπόκειται εἰς τὴν ἀβεβαιότητα ἣτις ἐπικρατεῖ εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ ποοφύτου ἐνδύματος. 5) Νὰ προτιμᾷ πρῶτα φυτὰ, χορηγοῦντα χόρτον πρὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν

τὰ μόνιμα λειβάδια ἀρχίζουσινὰ δίδωσι τοιοῦτον.

Ἐν γένει ἡ βᾶσις τῆς διατροφῆς τῶν κτηνῶν πρέπει νὰ εἶναι τὰ ἐπὶ δροσερῶν ἢ ποτιστικῶν γαιῶν μόνιμα λειβάδια. Τὸ πρόσκαιρον λειβάδιον πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς τὸ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀναγκαῖον παράρτημα, προσδιωρισμένον εἰς τὰς παχύνσεις τῶν ζώων, τὸ ὁποῖον ἐξακολουθεῖ τις νὰ μεταχειρίζεται, ἢ διακόπτει τὴν χρῆσιν του, κατὰ τὰς περιπετείας τῶν ὥρων τοῦ ἔτους. Ἄλλ' εἰς τόπους ὅπου δροσερὰ λειβάδια δὲν ὑπάρχουσι, τὰ δὲ μόνιμα δὲν δίδουσιν ἱκανὸν εἰσόδημα, ἀναγκαῖον καταφύγιον ἀποβαίνει ἡ χρῆσις τῶν προσκαίρων λειβαδίων. Εἰς τοιαύτας ὁμως περιπτώσεις δὲν δύναται τις νὰ τρέφῃ σταθερῶς ὠρισμένον ἀριθμὸν κτηνῶν, εἰς ἕκτασιν ἐπίσης ὠρισμένην. Τὸ προϊόν αὐτῶν εἶναι ἀβέβαιον καὶ ποικίλον, ὡς αἱ ὠραι τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ εἰς τοιαύτας περιπτώσεις αἱ καλλιέργειαι τῶν ριζοφόρων φυτῶν χορηγοῦσιν ὠφέλιμον εἰς τὴν τροφήν τῶν κτηνῶν ἀναπλήρωσιν. Ριζοφόρα φυτὰ λέγονται τὰ κοκκινογούλια, τὰ γογγύλια, τὰ δαυκία καὶ τὰ ὁμοια τούτοις. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ λοιπὰ κτηνοτροφικὰ φυτὰ, τὰ χρήσιμα πρὸς σχηματισμὸν μονίμων καὶ πρόσκαιρων λειβαδίων καὶ πρὸς τροφήν τῶν ποσοφάγων κτηνῶν, διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας, καθόσον γίνεται χρῆσις αὐτῶν ἐν καταστάσει νωπῆ ἢ ἐν καταστάσει ξηρᾷ. Τρίτην δὲ κατηγορίαν ἀποτελεῖ ἡ ἀπὸ ριζῶν, ὡς ἐξετέθη, κτηνοτροφία.

II.

ΠΛΕΚΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.

Ἡ πλεκτική βιομηχανία ἀνήκει εἰς οὐσιώδη τάξιν τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, τῆς ὁποίας ἡ κυριωτέρα ἐποψις ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐνδυμασίαν. Ἡ βιομηχανία αὕτη περιλαμβάνει τὴν κατασκευὴν ὄλων τῶν πλεκτῶν ἀντικειμένων, οἷων φλε-

νελῶν, καλτσῶν, χειροκτίων καὶ λοιπῶν τοῦ εἶδους τούτου ἐνδυμάτων δι' ἀμφοτέρα τὰ γένη καὶ δι' ὅλας τὰς ἡλικίας. Καὶ ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν ποικίλων πλεκτῶν ἀντικειμένων τινὰ, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσιν ὡς γέφυρα, τρόπον τινα, μεταξὺ τῆς πλεκτικῆς καὶ τῆς ἐριουργικῆς (τσοχοποιίας), ἱκανῶς δεικνύοντα τὴν ἀρχὴν τοῦ μεγάλου τούτου κλάδου τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς. Διὰ νὰ δώσωμεν, λέγει ὁ Δόσιος ἐν τῷ περὶ βιομηχανίας πονήματί του, ἐξ οὗ ἀρυόμεθα τὰς πληροφορίας ταύτας, ἰδέαν τινὰ τῆς ἐκτάσεως τῆς πλεκτικῆς βιομηχανίας, ἀρκεῖ ἡ ἀξία τῶν προϊόντων αὐτῆς παντὸς εἶδους ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. Ἐν τῇ πρώτῃ ἐπικρατεῖᾳ παράγονται ἐνιαυσίως ἀντικείμενα ἀξίας 180,000,000 δραχμῶν καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ 120,000,000.

Αἱ μέθοδοι τῆς πλεκτικῆς βιομηχανίας εἶναι διάφοροι. Ἡ ἀρχαιοτέρα εἶναι ἡ πασίγνωστος ἐκτελουμένη ἀπὸ χειρὸς διὰ τῶν ἐκ σιδήρου ἢ ξύλου βελονῶν τοῦ πλεξίματος, ἐν χρήσει ἤδη πρὸ Χριστοῦ. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ πρώτη μηχανὴ πλεκτικῆς ἐφευρέθη κατὰ τὸ 1589 ὑπὸ τοῦ William Lee. Δι' αὐτῆς παράγονται πολλοὶ βρόχοι (βελονιαί) διὰ μιᾶς, ἐνῶ διὰ τῆς χειρὸς παράγεται εἰς μόνος. Διὰ τῆς μηχανῆς ὁμως παράγονται ἐπίπεδοι ἐπιφάνειαι, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ συνδέσῃ τις μετὰ ταῦτα δι' ἰδιαιτέρας συμπλέξεως, ἐνῶ διὰ τῆς χειρὸς δύναται νὰ παραγάγῃ ἀπ' εὐθείας ἐπιφανείας οἰοῦδήποτε σχήματος. Ἡ μηχανὴ αὕτη, ἥτις κατ' ἀρχὰς κατεσκευάζετο ἐκ ξύλου, τροποποιηθεῖσα καὶ βελτιωθείσα τὴν σήμερον καὶ κατασκευαζομένη ἐκ σιδήρου, πολλαπλασιάζει κατὰ πολὺ τὴν παραγωγικὴν τοῦ ἐργάτου δύναμιν. Κατὰ τὸ 1815 ἐφευρέθη νέον σύστημα μηχανῆς, ἐκτοῦ ὁποίου δὲν παράγονται ἐπίπεδοι ἐπιφάνειαι, ἀλλὰ στογγύλαι, εἰς σχῆμα σωλήνων ἐκ πλεκτοῦ ὑφάσματος διαφόρου πλάτους. Ἐκ τούτου κόπτονται τὰ πρὸς κατασκευὴν ἀντικειμένου ὠρισμένου σχήματος ἀναγκαῖα τεμάχια, ἅτινα συρράπτονται μετὰ ταῦτα συνήθως δι' ἰδίων ραπτικῶν μηχανῶν. Αἱ τοιαῦται πλεκτικά

μηχαναί κατασκευάζουσι πολλάκις διά μιᾶς περισσοτέρους σωλήνας· ἕκαστον πρὸς παραγωγὴν ἑνὸς σωλήνος σύστημα ὀνομάζεται κεφαλὴ. Τοιοῦτοτρόπως ὑπάρχουσι μηχαναὶ ἔχουσαι δύο, τρεῖς, τέσσαρας κλπ. κεφαλὰς, ἤτοι παρασκευάζουσαι διὰ μιᾶς δύο, τρεῖς, τέσσαρας κλπ. πλεκτοὺς σωλήνας. Τοιαύτη μηχανὴ κατασκευάζει συνήθως 96 χιλιάδας βρόχους εἰς ἕκαστον λεπτόν τῆς ὥρας, παράγει δὲ ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος ὕφασμα διὰ 1200 ζεύγη περιποδίων. Μικρὰ μηχανή, ἔχουσα δύο μόνον κεφαλὰς, παράγει καθ' ἡμέραν ὕφασμα 5060 τετραγωνικῶν μέτρων· ὑπάρχουσιν ὁμως καὶ μηχαναὶ παράγουσαι εἴκοσι σωλήνας διὰ μιᾶς, τῶν ὁποίων ἡ παραγωγὴ εἶναι πλέον ἢ δεκαπλασία.

Ἄπασαι αἱ τοιαῦται μηχαναὶ δύνανται νὰ τεθῶσιν εἰς κίνησιν εἴτε διὰ χειρὸς εἴτε διὰ μηχανῆς ἀτμοῦ ὕδατος, κλπ. ἐκτὸς τῶν μεγαλειτέρων, πρὸς τὰς ὁποίας ἡ διὰ χειρὸς κίνησις εἶναι ἀνεπαρκής. Ἡ ἀξία τῶν διαφορῶν μηχανῶν εἶναι διάφορος ἀναλόγως τοῦ μεγέθους καὶ τῆς λοιπῆς κατασκευῆς. Αἱ κατὰ τὸ νεώτερον σύστημα μηχαναὶ, κατασκευάζουσαι διὰ μιᾶς 3—8 κυλινδρικά ὑφάσματα, τιμῶνται ἐν Σαξωνίᾳ ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κεφαλῶν καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βελόνων, ἐπομένως τῆς λεπτότητος τοῦ παραχθησομένου ὑφάσματος, 105—275 πρῶστικά τάλληρα (441—1155 δραχ.

Ἐπίσης καὶ αἱ τιμαὶ τῶν διαφορῶν μηχανῶν ἄλλου συστήματος δὲν εἶναι ὑπερβολικαί, καὶ εἶναι δυνατὸν εἰς ἐπιμελεῖς καὶ οἰκονόμους ἐργάτας νὰ προμηθευθῶσι τοιαύτας, μάλιστα ἐὰν τοῖς δοθῶσιν αἱ ἀναγκαῖαι εὐκολίαι πρὸς πληρωμὴν τῆς ἀξίας εἰς δόσεις. Ἐκτὸς τούτου δυνατὸν νὰ ἀνήκωσιν αἱ μηχαναὶ εἰς τὸν ἔμπορον, διὰ λογαριασμὸν τοῦ ὁποίου ἐργάζεται ὁ ἐργάτης.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται δῆλον, ὅτι ἡ παραγωγικὴ τοῦ ἐργάτου δύναμις πολλαπλασιάζεται ὑπερβαλλόντως. Ἐνῶ ἡ ἐπιτηδειότερα ἐργάτις δὲν δύναται νὰ κατασκευάσῃ διὰ τῆς βελόνῆς πλέον τῶν 10 βρόχων εἰς ἕκαστον λεπτόν τῆς ὥ-

ρας, ὑπάρχουσι μηχαναὶ διὰ τῶν ὁποίων δύναται εἰς ἐργάτης νὰ παραγάγῃ ὑπὲρ τοῦ 480,000 βρόχους εἰς τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα· αἱ παραγωγικαὶ δυνάμεις τῶν δύο ἐργατῶν ἔχουσιν ὡς 1 πρὸς 6000. Φυσικὴ συνέπεια τῆς τοιαύτης αὐξήσεως τῆς παραγωγικῆς δυνάμεως ἦτο ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ὑψώσις τῶν ἡμερομισθίων τῶν διὰ τῶν τελειοτέρων μέσων ἐργαζομένων ἐργατῶν, ὡς ἐν Γαλλίᾳ π. χ. ἐν ἣ ἠῤῥξησαν τὰ ἡμερομίσθια αὐτῶν κατὰ 30 τοῖς 0/0, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐλάττωσις τοῦ κέρδους τῶν ἐμμενόντων εἰς τὰς ἀρχαίας τῆς ἐργασίας μεθόδους.

Ὅσον εὐθηνῶς δύναται νὰ παραγάγωσιν αἱ νεώτεροι μηχαναὶ, καὶ ἐπομένως πόσον δύσκολος εἶναι ὁ πρὸς αὐτὰς συναγωνισμὸς, ἐξάγεται προσέτι καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς: Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Παρισίοις ἔκθεσιν ἐξετέθησαν ὑπὸ Γάλλων βιομηχάνων περικημίδες, τῶν ὁποίων δὲν γίνεται μεγάλη χρῆσις, διότι φυσικῶ τῷ λόγῳ φθειρόνται εὐκόλως, τῶν ὁποίων ὁμως ἡ δωδεκάς δὲν τιμᾶται πλέον τῶν 2 δραχμῶν περιπόδια δὲν ἀντὶ 1 1/2 δραχμῆς, ἡ δωδεκάς. Ἐπίσης ἐξέθηκεν ἡ Ἀγγλίᾳ λεπτοῦφεις καὶ λευκασμένας περικημίδας πρὸς 2 1/2 δραχμάς τὴν δωδεκάδα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μεταξὺ τῶν νεωτέρων χειροκινήτων ἢ μηχανοκινήτων μηχανῶν σχέσιν, αἱ δεύτεραι εἶναι οἰκονομικώτεραι τῶν πρώτων. Ἐν τούτοις ἡ διαφορὰ δὲν εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἕνεκα τοῦ συναγωνισμοῦ νὰ μὴ συμφέρῃ ἡ ἐπιχειροκινήτων μηχανῶν ἐργασία. Ἡ χειροκίνητος μηχανὴ ἔχει τὸ μέγιστον πλεονέκτημα, ὅτι ὁ ἐργάτης ἐργάζεται ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς οἰκογενείας του, ὅπου καὶ ὁ βίος εἶναι εὐθηνότερος, ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ τοιαύτη ἐργασία ἔχει ἄπειρα πλεονεκτήματα ὑπὸ ἠθικὴν ἑποψίν, συγκρινομένη πρὸς τὴν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ ἀσχολίαν. Τέλος ὁ ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἐργαζόμενος δύναται νὰ φροντίξῃ συγχρόνως καὶ τὰς ἄλλας αὐτοῦ ἐργασίας π. χ. τὴν καλλιέργειαν κήπου ἢ μικροῦ ἀγροῦ, ἀσχολούμενος περὶ τὴν πλε-

κτικὴν, ὅταν σχολάζῃ ἀπὸ ἐκείνας. Ἔνεκα δὲ τούτου, ἂν καὶ τὸ κέρδος τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν ἐργαζομένων εἶναι 30 τοῖς 100 κατώτερον ἢ τὸ τῶν ἐν ἐργοστασίῳ ἐργαζομένων, μ'ὄλον τοῦτο μόλις τὸ $\frac{1}{10}$ τῶν ἐν Γαλλίᾳ περὶ τὴν πλεκτικὴν ἀσχολουμένων ἐργάζεται ἐν τοῖς ἐργοστασίοις. Ὅμοιον τι συμβαίνει καὶ ἐν Σαξωνίᾳ· κατὰ τὸ 1861 ὑπῆρχον ἐν ταῖς οἰκίαις 21,179 χειροκίνητοι μηχαναί, ἐκτὸς δὲ τούτων 151 ἐργοστάσια ἐμπεριέχοντα 3,925 μηχανοκινήτους καὶ 775 χειροκινήτους μηχανάς. Διαφέρει ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ πλεκτικὴ βιομηχανία, διότι εἶναι συγκεντρωμένη μᾶλλον εἰς μεγάλα καλῶς ὀργανισμένα ἐργοστάσια. Σ. Δ.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΝ ΠΡΩΞΕΙΑ.

Ἐπὶ πληθυσμοῦ 27,287,860 ἀνθρώπων εἰς ὃν ἡ ὑπογραφή τῆς 5 Ἰουνίου 1882 ἀνεβίβασε τοὺς κατοίκους τῆς Πρωσίας μόνον 11,712,485 ἀντιπροσωπεύουσι τὴν κυρίως εἰπεῖν οἰκονομικὴν δύναμιν τῆς ἐπικρατείας, δαπάναις δ' αὐτῶν ζῶσιν οἱ λοιποὶ 15,575,375, διαιρούμενοι εἰς δύο κεφαλαιώδεις κατηγορίας, ἐξ ὧν ἡ μὲν περιλαμβάνει τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἀριθμοῦσαν 9,261,802 πρόσωπα, ἡ δὲ περιλαμβάνει τὴν ἐσωτερικὴν τῆς οἰκίας διακονίαν ἀριθμοῦσα 6,313,573 πρόσωπα. Οἱ 11,712,485 ἐπαγγελματῆαι διαιροῦνται εἰς ἐξ κλάδους τοὺς ἐξῆς:

α) Γεωργία, κτηνοτροφία, κηπουρικὴ, δασονομία, κυνηγητικὴ καὶ ἀλιευτικὴ περιλαμβάνουσι 4,692,348 (40,06 τοῖς $\frac{0}{10}$), ἐξ ὧν 3,462,268 ἄνδρες καὶ 1,230,080 γυναῖκες.

β) Μεταλλεῖα, ἐργοστάσια, χειροτεχνία καὶ οἰκοδομικὴ περιλαμβάνουσι 3,650,626 (31,18 τοῖς $\frac{0}{10}$), ἐξ ὧν 3,065,218 ἄνδρες καὶ 585,408 γυναῖκες.

γ) Ἐμπόριον καὶ ναυτιλία 911,706 (7,78 τοῖς $\frac{0}{10}$), ἐξ ὧν 766,127 ἄνδρες καὶ 145,579 γυναῖκες.

δ) Ὑπηρετῆαι καὶ ἡμερομίσθιοι ἐργάται 278,923 (2,38 τοῖς $\frac{0}{10}$), ἐξ ὧν 160,640 ἄνδρες καὶ 118,283 γυναῖκες.

ε) Στρατὸς, πολιτικοὶ καὶ ἐκκλησιαστικοὶ ὑπάλληλοι, ἐλευθέροι τέχνηαι 587,210 (5,01 τοῖς $\frac{0}{10}$) ἐξ ὧν 526,549 ἄνδρες καὶ 60,661 γυναῖκες.

ς') Ἄνευ ἐπαγγέλματος καὶ ὁμολογίας τοιοῦτου 705,495 (6,02 τοῖς $\frac{0}{10}$), ἐξ ὧν 352,431 ἄνδρες καὶ 353,064 γυναῖκες.

Οἱ τέσσαρες πρῶτοι κλάδοι, συγκεφαλαιούμενοι εἰς 9,254,703 ἀνθρώπους, ὑποδιαιροῦνται εἰς τρεῖς κατηγορίας, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη περιλαμβάνει τοὺς ἀνεξαρτήτως ἐργαζομένους καὶ τοὺς κυρίως καταστημάτων, συμποσομένους εἰς 3,418,448, ἐξ ὧν 2,805,728 ἄνδρες καὶ 612,720 γυναῖκες, ἡ δὲ δευτέρα περιλαμβάνει τὸ προσωπικὸν τῶν γραφείων συμποσομένον εἰς 189,982, ἐξ ὧν 181,583 ἄνδρες καὶ 8,309 γυναῖκες, ἡ δὲ τρίτη περιλαμβάνει τοὺς ὑπάλληλους καὶ ἐργάτας συμποσομένους εἰς 5,925,173, ἐξ ὧν 4,466,942 ἄνδρες καὶ 1,458,231 γυναῖκες. Ἴδου πῶς ἐν ἐκάστῳ τῶν τεσσάρων κλάδων διανέμονται οἱ ἀνεξάρτητοι καὶ κύριοι καταστημάτων, τὸ προσωπικὸν γραφείων καὶ οἱ ὑπάλληλο-εργάται.

Ἐν τῇ γεωργίᾳ, κτηνοτροφίᾳ, κηπουρικῇ, δασονομίᾳ, κυνηγητικῇ καὶ ἀλιευτικῇ α') 1,830,962 ἀνεξάρτητοι καὶ καταστηματοῦχοι, ἐξ ὧν 1,614,212 ἄνδρες καὶ 216,750 γυναῖκες, β') 54,929 τοῦ προσωπικοῦ τῶν γραφείων ἐξ ὧν 49,625 ἄνδρες καὶ 5,304 γυναῖκες, γ') 2,806,457 ὑπάλληλο-εργάται, ἐξ ὧν 1,798,431 ἄνδρες καὶ 1,008,025 γυναῖκες.

Ἐν τοῖς μεταλλείοις, ἐργοστασίοις, ἐν τῇ χειροτεχνίᾳ καὶ οἰκοδομικῇ, α') 1,184,076 ἀνεξέρτητοι καὶ διευθύνται, ἐξ ὧν 866,914, ἄνδρες καὶ 317,162 γυναῖκες, β') 59,179 τοῦ προσωπικοῦ τῶν γραφείων, ἐξ ὧν 57,842 ἄνδρες καὶ 1,337 γυναῖκες, γ') 2,407,371 ὑπάλληλο-εργάται, ἐξ ὧν 2,140,462 ἄνδρες καὶ 266,909 γυναῖκες.

Ἐν τῷ ἐμπορίῳ καὶ τῇ ναυτιλίᾳ α') 403,410 ἀνεξάρτητοι καὶ διευθύνται, ἐξ ὧν 324,602 ἄνδρες καὶ 78,808 γυναῖκες, β') 75,874 τοῦ προσωπικοῦ τῶν γραφείων, ἐξ ὧν 74,116 ἄνδρες καὶ 1,758 γυναῖκες, γ') 432,422 ὑπάλληλο-εργάται ἐξ ὧν 367,409 ἄνδρες καὶ 65,013 γυναῖκες.

Ἐν τῇ ὑπομισθίῳ ὑπηρεσίᾳ καὶ τῷ ἡμερομισθίῳ ἐργασίᾳ α' καὶ β') οὔτε ἀνεξάρτητοι, οὔτε καταστηματοῦχοι, οὔτε προσωπικὸν γραφείων, ἀλλὰ μόνον ὑπάλληλο-εργάται ἐξ ὧν 160,640 ἄνδρες καὶ 118,283 γυναῖκες

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Νομῆμβριος 1883.

	4 Νομῆμβριου	11 Νομῆμβριου	18 Νομῆμβριου	25 Νομῆμβρ.
Ὀμολογία	—	—	—	—
Ἐθνικὸν Δάνειον	120,000,000 πρὸς 5 0/0	380.50	376.50	360
60,000,000 » 6 0/0	451	445.50	434	429
26,000,000 » 6 0/0	448	445	429	—
25,000,000 » 9 0/0	287	288	274	270
25,000,000 » 8 0/0	277	275	264	260
10,000,000 » 6 0/0	222	221.50	221	208
5,000,000 » 6 0/0	105	104	101	102
4,000,000 » 8 0/0	258	253.50	251	249
Δαخليοδάνειον Ἐθνικῆς Τραπεζῆς	284	281.50	277	278
Μετοχὰι	4,250	4,230	4,140	—
» Ἐνικῆς Πιστωτ. Ἱραπέλλης	293	294.50	286	290
» Τραπεζῆς Βιομηχ. Πιστωτ.	132.50	138.50	132	133.50
» Σιδηροδρόμ. Ἀθηνῶν—Πετραίων	490	512	496	508.50
» Ἐλλ. Μεταλλουργείων Αἰγείου	136	137.25	131	140.25